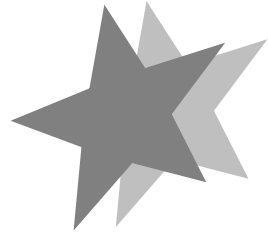
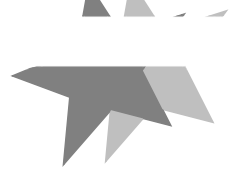

PORADNIK DLA PRZEDSIĘBIORCÓW SEKTOR BUDOWLANY

URZĄD KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Wydawca

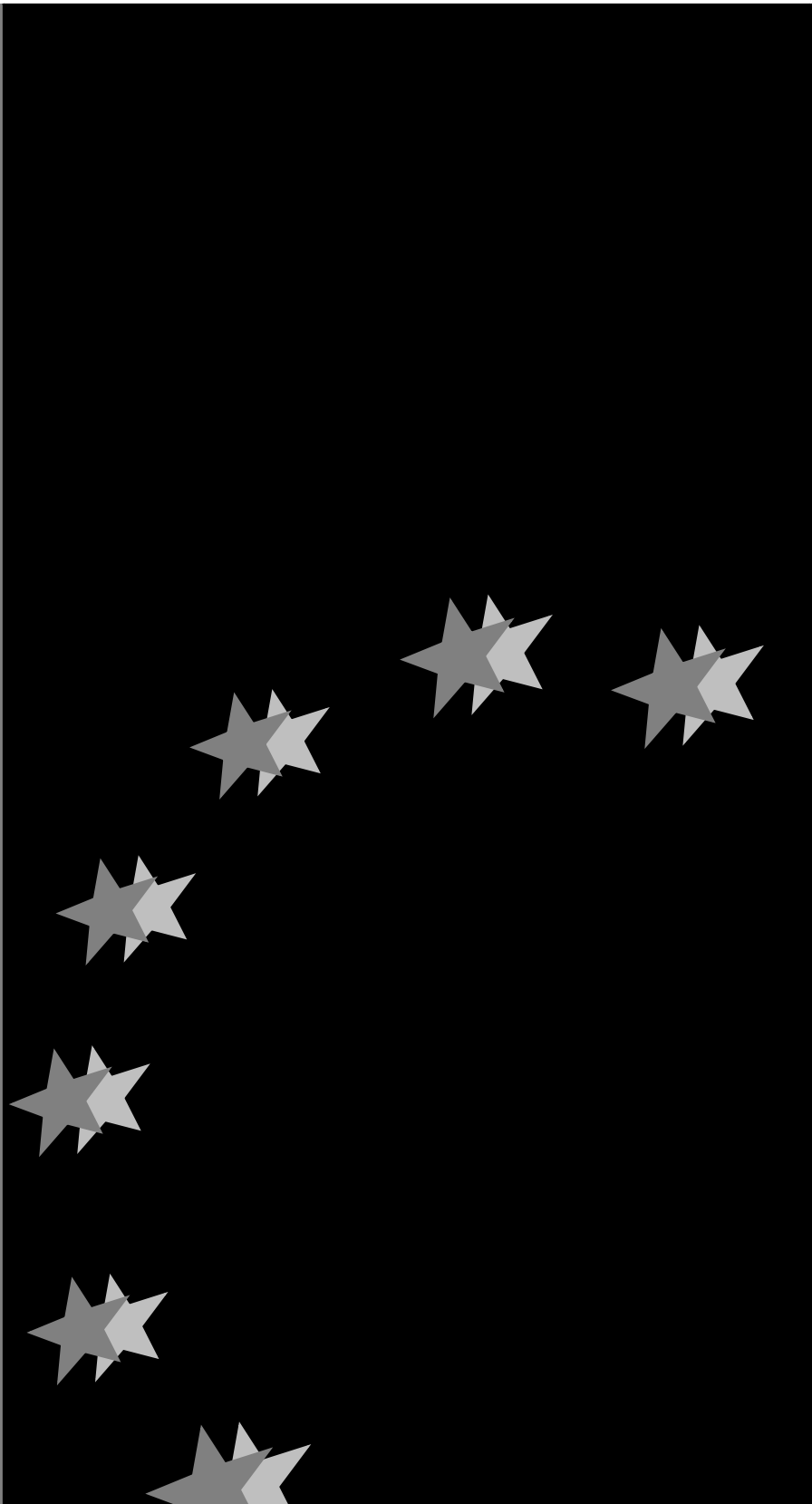
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej
Al. Ujazdowskie 9, 00-918 Warszawa
<http://www.ukie.gov.pl>

we współpracy z Regionalnym Centrum Informacji Europejskiej
przy Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie

Projekt graficzny serii wydawniczej

21 DRZEWO, agencja interaktywna
Gagarina 86/7, 87-100 Toruń
<http://www.21drzewo.pl>

Jedną z podstawowych zasad funkcjonowania rynku wewnętrznego w Unii Europejskiej jest swoboda przedsiębiorczości, przejawiająca się w możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez obywateli państw członkowskich w dowolnym kraju na terenie UE. Działalność gospodarcza na obszarze innego państwa członkowskiego może polegać na zakładaniu przedsiębiorstw głównych, a także na zakładaniu przedsiębiorstw podległych (filii, agencji, oddziałów oraz spółek - córek). Swoboda przedsiębiorczości - w zakresie wynikającym z Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) - dotyczy zarówno osób fizycznych (koniecznym warunkiem korzystania z tej swobody jest obywatelstwo UE, czyli obywatelstwo państwa członkowskiego UE), jak i osób prawnych (zarejestrowanych lub posiadających siedzibę w UE). Ze swobody przedsiębiorczości korzystały także osoby fizyczne z państw stowarzyszonych z UE (w tym z Polski), które mogły podjąć tzw. samozatrudnienie (tj. prowadzenie zarejestrowanej działalności przez daną osobę w jednym z państw członkowskich UE), bez możliwości poszukiwania zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Na podstawie Układu Europejskiego polscy przedsiębiorcy mogli także tworzyć jednostki zależne w państwach członkowskich UE. Nie było jednak możliwości zatrudniania innych pracowników z państwa pochodzenia (wyjątek stanowił tylko tzw. personel kluczowy firmy, tj. osoby pełniące funkcje kierownicze oraz specjaliści). Również po 1 maja 2004 r. nie będzie w tym zakresie istotnej zmiany: państwa członkowskie UE mogą wprowadzić bowiem okresy przejściowe na zatrudnianie obywateli z nowych państw członkowskich - tam gdzie będą utrzymywane restrykcje dotyczące zatrudniania obywateli państwa członkowskiego, polski przedsiębiorca, legalnie działający w innym państwie członkowskim, nie będzie mógł zatrudniać obywateli polskich. Utrzymywanie okresów przejściowych oznacza, że podjęcie pracy w państwie członkowskim UE będzie nadal wymagać uzyskania zezwolenia na pracę. Okresy przejściowe związane z zatrudnieniem mogą obowiązywać maksymalnie 7 lat, według formuły 2+3+2 lata (oznacza to, że państwa członkowskie nie mogą wprowadzić jednolitego siedmioletniego okresu przejściowego, ale obowiązywanie ograniczeń w zatrudnieniu obywateli z innych państw członkowskich musi być weryfikowane po upływie dwóch, a następnie - trzech lat). Decyzję o stosowaniu okresów przejściowych podejmują samodzielnie poszczególne państwa członkowskie: utrzymywanie ograniczeń w zatrudnieniu obywateli nowych państw członkowskich UE zadeklarowały Niemcy i Austria, natomiast z dniem 1 maja 2004 roku swoje rynki pracy otworzą prawdopodobnie Dania, Holandia, Irlandia, Szwecja, Wielka Brytania.

Swoboda przedsiębiorczości obejmuje jednak nie tylko podejmowanie działalności gospodarczej, ale także inne czynności związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa: nabywanie ruchomości i nieruchomości, zawieranie umów (np. umów o dzieło, umów najmu, umów o pracę), uczestnictwo w przetargach (także tych organizowanych przez władze publiczne), pozyskiwanie koncesji i zezwoleń.

Ogólne zasady zakładania przedsiębiorstw w krajach członkowskich UE i krajach przystępujących

e zasa

kładan

przedsi

WE i kraj

Ograniczenia swobody przedsiębiorczości mogą być uzasadnione: wykonywaniem władzy publicznej (art. 45 TWE), względami porządku, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego (art. 46 ust. 1 TWE).

Swoboda przepływu usług. Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską gwarantuje swobodę przepływu usług. Czynna swoboda przepływu usług polega na tym, że usługodawca udaje się do innego państwa członkowskiego w celu świadczenia usług. Jest to istotna alternatywa dla podejmowania działalności gospodarczej w innych państwach członkowskich (świadczenie usług za granicą, o ile odbywa się na zasadzie incydentalnej (czasowej) i nie ma charakteru stałego, nie wymaga zakładania działalności gospodarczej w innym państwie). Traktat Akcesyjny nie przewiduje okresów przejściowych ograniczających przepływ usług (w przypadku usługodawców z nowych państw kandydujących), ewentualnie restrykcje mogą być wprowadzone przez państwa członkowskie - po uprzednim zawiadomieniu Komisji Europejskiej - tylko w przypadku poważnych zakłóceń lub zagrożeń rynku pracy, powstałych w określonych regionach w wyniku transgranicznego świadczenia usług.

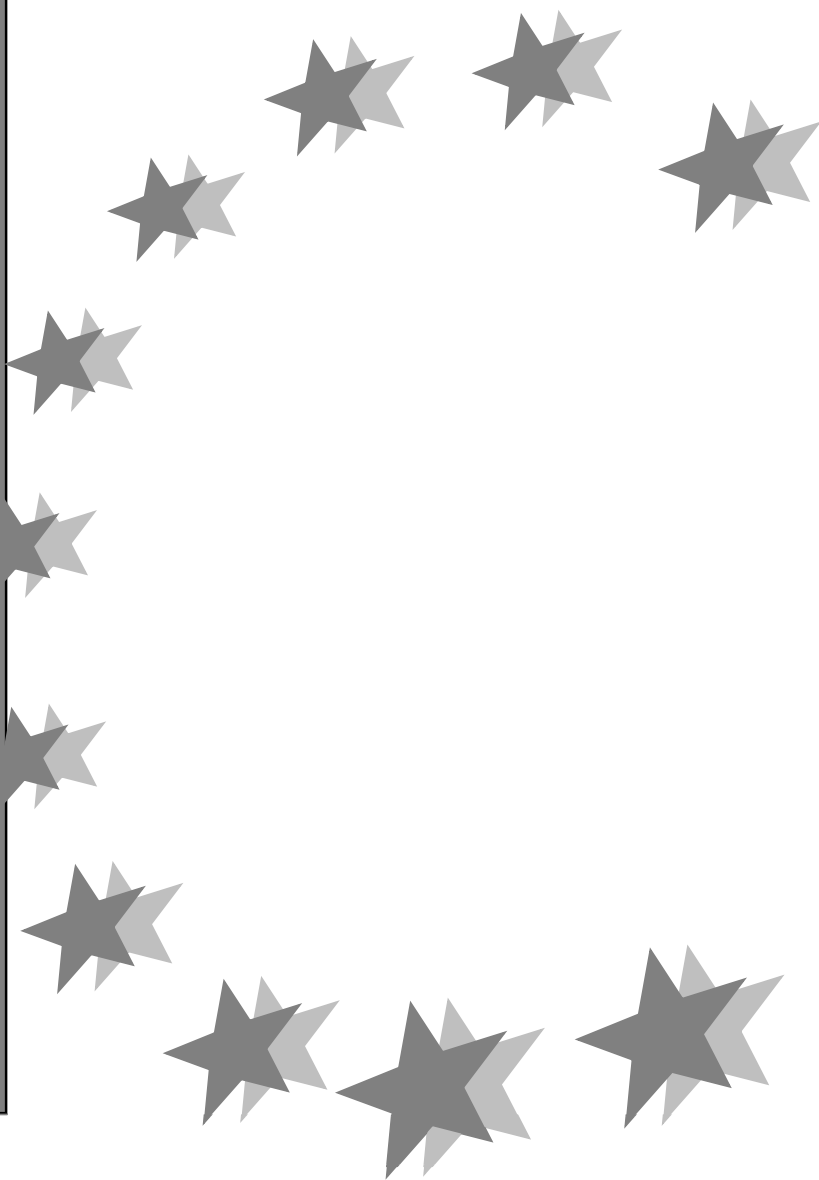
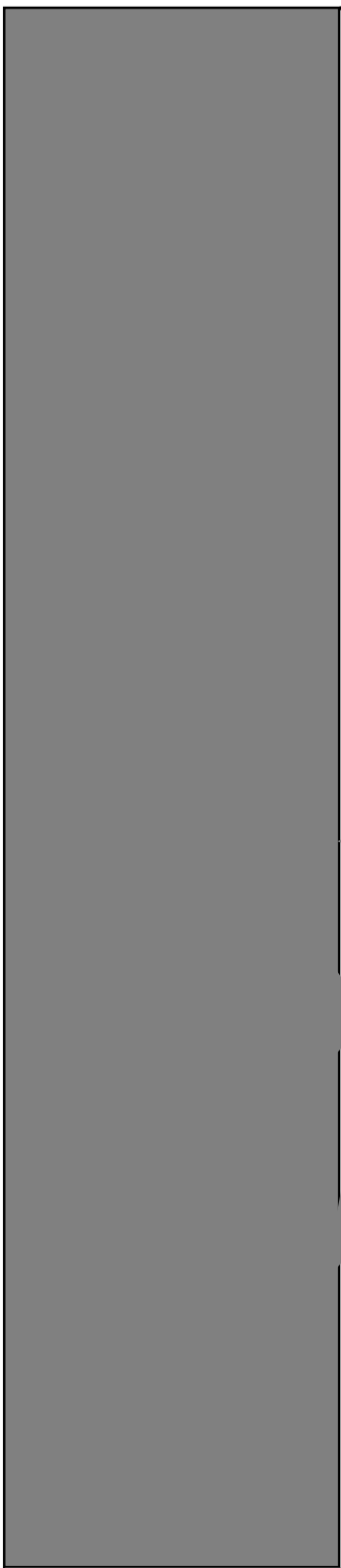
Zasada niedyskryminacji. Swoboda przedsiębiorczości opiera się na zasadzie niedyskryminacji, oznaczającej, że w odniesieniu do reguł działalności gospodarczej obywatele innych państw członkowskich traktowani są tak samo jak obywatele kraju przyjmującego (tzw. klauzula narodowa lub klauzula traktowania narodowego). Nie oznacza to jednak, że działalność gospodarcza we wszystkich państwach członkowskich prowadzona jest na takich samych warunkach. Kwestie takie jak formy działalności gospodarczej, wymogi formalne i kapitałowe dla rozpoczęcia działalności czy wreszcie jej opodatkowanie regulowane są przez prawo krajowe, a nie prawo wspólnotowe. W praktyce oznacza to, że otwarcie firmy w wybranym państwie członkowskim UE wymaga dostosowania się do przepisów prawnych tego kraju.

Prawo pobytu. Wolność zakładania przedsiębiorstw jest ściśle związana z prawem wjazdu i stałego pobytu na obszarze innego państwa członkowskiego, przyznanym, na podstawie dyrektywy nr 73/148/EWG, osobom podejmującym działalność gospodarczą. Prawo pozostania w państwie członkowskim, w którym wykonywana była działalność na zasadzie samozatrudnienia, przysługuje także po zakończeniu aktywności gospodarczej (dyrektywy nr 75/34/EWG oraz 90/365/EWG).

Ubezpieczenia społeczne. Osoby prowadzące działalność gospodarczą w innym kraju członkowskim, a także członkowie ich rodzin podlegają zasadom koordynacji systemów ubezpieczeń społecznych (rozporządzenie Rady nr 1408/71, zmienione rozporządzeniem nr 1390/81). System ten opiera się na kilku zasadach: (1) z punktu widzenia uprawnień i obowiązków ubezpieczeniowych cudzoziemcy traktowani są tak jak obywatele danego państwa członkowskiego, (2) składki ubezpieczenia społecznego (emerytalnego, zdrowotnego) płaci się tylko w jednym państwie (zazwyczaj tam, gdzie wykonywana jest praca lub prowadzona działalność), (3) prawa do świadczeń z tytułu ubezpieczenia społecznego nabyte w związku z opłacaniem składek w jednym państwie człon

kowskim „nie przepadają”, jeśli uprawniony przenosi się do innego kraju. Zasady przyznawania świadczeń ubezpieczenia społecznego (np. wiek emerytalny) oraz ich wysokość określają jednak przepisy prawa krajowego.

Oznacza to, że jeśli przedsiębiorca polski najpierw działa tylko w Polsce (i tu opłaca składki ubezpieczeniowe), a następnie podejmie działalność np. w Szwecji, gdzie również będzie płacił składki na ubezpieczenie społeczne, dla celów ostatecznego obliczenia świadczenia emerytalnego uwzględniane będą lata „składkowe” zarówno w Polsce, jak i w Szwecji. Ubiegając się o emeryturę w Polsce, przedsiębiorca będzie musiał jednak spełnić wymogi przewidziane prawem polskim (dla uzyskania uprawnień emerytalnych w Polsce nie będzie miał znaczenia fakt, iż przedsiębiorca spełnia odpowiednie wymogi według prawa szwedzkiego).

Regulacje celne. Wspólnota Europejska jest jednolitym obszarem celnym (z wyłączeniem Grenlandii i Wysp Owczych (Dania), Ceuty, Mellili (Hiszpania), terytoriów zamorskich Francji oraz kilku gmin włoskich leżących na pograniczu ze Szwajcarią), na którego zewnętrznych granicach obowiązują takie same stawki celne. Z chwilą przystąpienia do Unii Europejskiej w Polsce stosowane będą taryfy celne wspólne dla wszystkich państw członkowskich UE. Podstawowe regulacje celne Wspólnoty Europejskiej zawarte są w Kodeksie celnym UE (rozporządzenie Rady (EWG) nr 2913/92, wielokrotnie zmieniane) oraz tzw. Kodeksie celnym wykonawczym UE (rozporządzenie Rady (EWG) nr 2454/93). Te akty prawne zawierają wzory wszystkich dokumentów obowiązujących w obrocie celnym UE (wzory stanowią załączniki do rozporządzeń, w sumie jest ich 113).

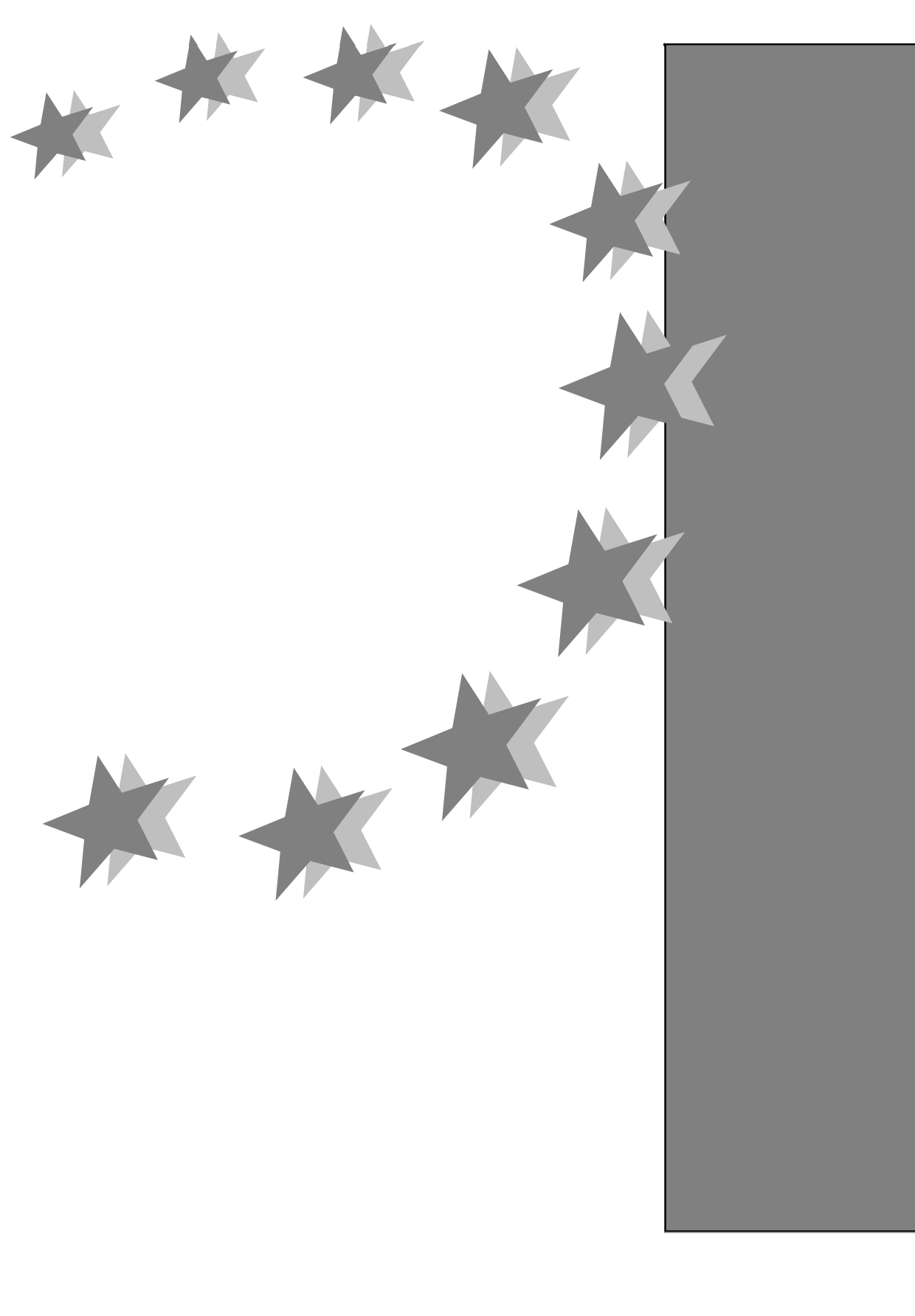
Informacje o obowiązujących stawkach celnych można znaleźć w bazie TARIC, dostępnej w Internecie pod adresem http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/en/tarhome.htm. Ułatwieniem dla przedsiębiorców jest także system tzw. wiążącej informacji taryfowej (EBTI - *European Binding Tariff Information*), udzielanej zainteresowanym nieodpłatnie przez administrację celną państw członkowskich (dostęp do bazy: http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/en/ebticau.htm). Informacje taryfowe udzielane są na wniosek zainteresowanych w formie decyzji i są wiążące (w zakresie klasyfikacji taryfowej, a nie stawki taryfowej) dla przedsiębiorcy oraz organu celnego przez 6 lat od dnia wydania (w wyjątkowych przypadkach, po spełnieniu pewnych warunków, istnieje możliwość unieważnienia tej decyzji).

Prawo kontraktów. Prawo wspólnotowe nie stworzyło dotąd własnego „kodeksu cywilnego”, który regulowałby zasady zawierania umów na rynku wewnętrznym. Kooperujący przedsiębiorcy z różnych państw członkowskich - zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego prywatnego - mogą sami dokonać wyboru porządku prawnego, któremu poddają swój kontrakt (może to być np. prawo francuskie czy niemieckie). Poruszanie się w obcym prawodawstwie stwarza przedsiębiorcom istotne problemy, związane np. z egzekucją roszczeń. Obecnie - z inicjatywy Komisji Europejskiej - trwają prace nad stworzeniem ram prawnych ułatwiających obrót gospodarczy między podmiotami z różnych państw człon

kowskich. Przepisy wspólnotowe regulują natomiast umowy między przedsiębiorcami a konsumentami w sposób, który tym ostatnim ma zapewnić właściwy poziom ochrony. Do najważniejszych regulacji konsumenckich należą: dyrektywa o ogólnym bezpieczeństwie produktów, zawieraniu umów poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość, o niedozwolonych klauzulach umownych.

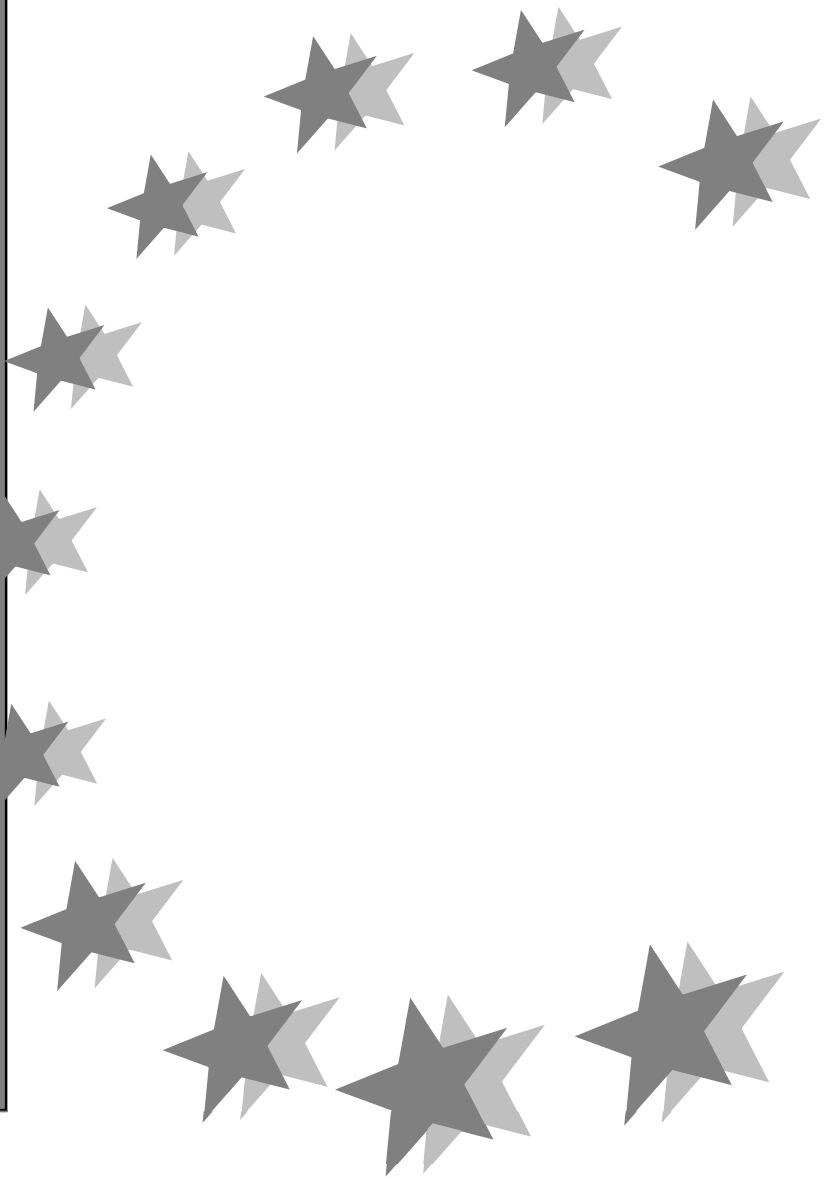
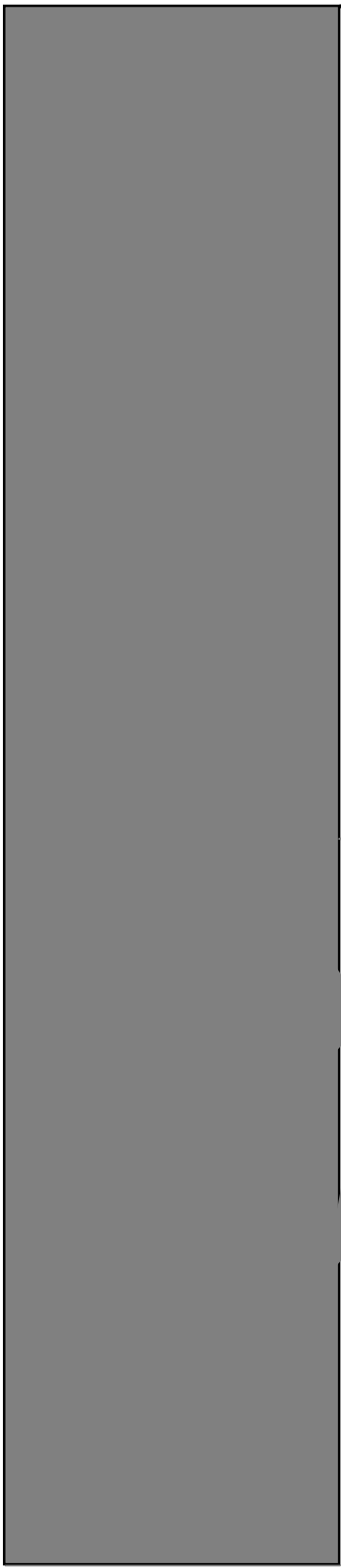
Na poziomie wspólnotowym w zakresie organizacji działalności gospodarczej i funkcjonowania przedsiębiorstw istnieją jedynie regulacje harmonizujące zasady działania spółek kapitałowych (przepisy te właściwie nie dotyczą więc małych i średnich przedsiębiorstw) oraz regulacje poświęcone ogólnowspólnotowym formom prowadzenia działalności. Jak dotąd wypracowano tylko dwie takie formy: europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych (jest to raczej forma kooperacji przedsiębiorstw - celem EZIG jest ułatwianie i rozwijanie działalności gospodarczej uczestników pochodzących z różnych państw członkowskich; uczestnicy działają w oparciu o przepisy państw członkowskich) oraz spółkę europejską (uczestnicy z różnych państw członkowskich, kapitał co najmniej 120 tys. euro). Spółka europejska jest właściwa dla przedsięwzięć gospodarczych w większym rozmiarze, a zdecydowana liczba europejskich przedsiębiorstw prowadzi działalność w formach przewidzianych prawem poszczególnych państw członkowskich. Każde państwo członkowskie UE samodzielnie wyznacza zasady zakładania firm na własnym terytorium. Poniżej prezentowane są przykładowe rozwiązania w wybranych krajach UE.

Holandia: Na rynku holenderskim firma może działać w formie: (1) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (minimalny kapitał 18 151 euro; konieczne uzyskanie (odpłatnie) deklaracji Ministerstwa Sprawiedliwości o braku przeciwwskazań prawnych), (2) spółki akcyjnej (minimalny kapitał 45 378 euro), (3) oddziału firmy (nie ma osobowości prawnej, podlega rejestracji w Izbie Handlowej; w celu rejestracji konieczne jest przedstawienie wyciągu z rejestru firmy-matki, notarialnie poświadczony i przetłumaczony statut, notarialnie poświadczona decyzja zarządu o utworzeniu oddziału, pełnomocnictwo dla dyrektora oddziału). Firma zatrudniająca pracowników spoza Holandii może wypłacać im 30% nieoprocentowany dodatek rozłąkowy.

Niemcy: Niemieckie prawo przewiduje, że działalność gospodarczą można prowadzić w formie: (1) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (także jednoosobowej, kapitał minimalny wniesiony przy rejestracji musi wynieść co najmniej 13 tys. euro), (2) spółki akcyjnej (minimalna wysokość kapitału to 51 tys. euro), (3) przedstawicielstwa (biuro lub oddział przedsiębiorstwa obcego). We wszystkich wymienionych przypadkach konieczna jest sądowa rejestracja działalności. Zarejestrowane

Formy prowadzenia działalności gospodarczej w krajach UE

przedsiębiorstwa stają się obligatoryjnie członkami izb przemysłowo-handlowych lub rzemieślniczych. Minimalne stawki godzinowe dla pracowników określone są dla poszczególnych branż na podstawie układów ze związkami zawodowymi.

Wielka Brytania: Działalność gospodarcza może być prowadzona w formie: (1) spółki partnerskiej (do 20 wspólników; nie posiada osobowości prawnej (za wyjątkiem Szkocji)), (2) spółki zwykłej z ograniczoną odpowiedzialnością części wspólników, a także (3) spółek korporacyjnych: spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (min. suma kapitału: 50 tys. funtów), spółki bez ograniczenia odpowiedzialności. Możliwe jest także utworzenie oddziału (jeśli firma prowadzi bezpośrednią działalność handlową na rynku brytyjskim) lub utworzenie joint venture z partnerem brytyjskim. Rejestracją spółek i oddziałów zajmuje się *Companies House*. Podatki dochodowe uiszczane są przez firmy w ciągu 9 miesięcy od zakończenia roku obrachunkowego. Firmy obce mogą nabywać nieruchomości (dla prowadzenia działalności gospodarczej muszą one być wyposażone w certyfikaty o zabezpieczeniach przeciwpożarowych). Obowiązek rejestracji VAT powstaje przy obrotach przekraczających 51 tys. funtów. Minimalna stawka wynagrodzenia za pracę wynosi (w zależności od kategorii pracowników) od 3,60 do 4,20 funta za godzinę.

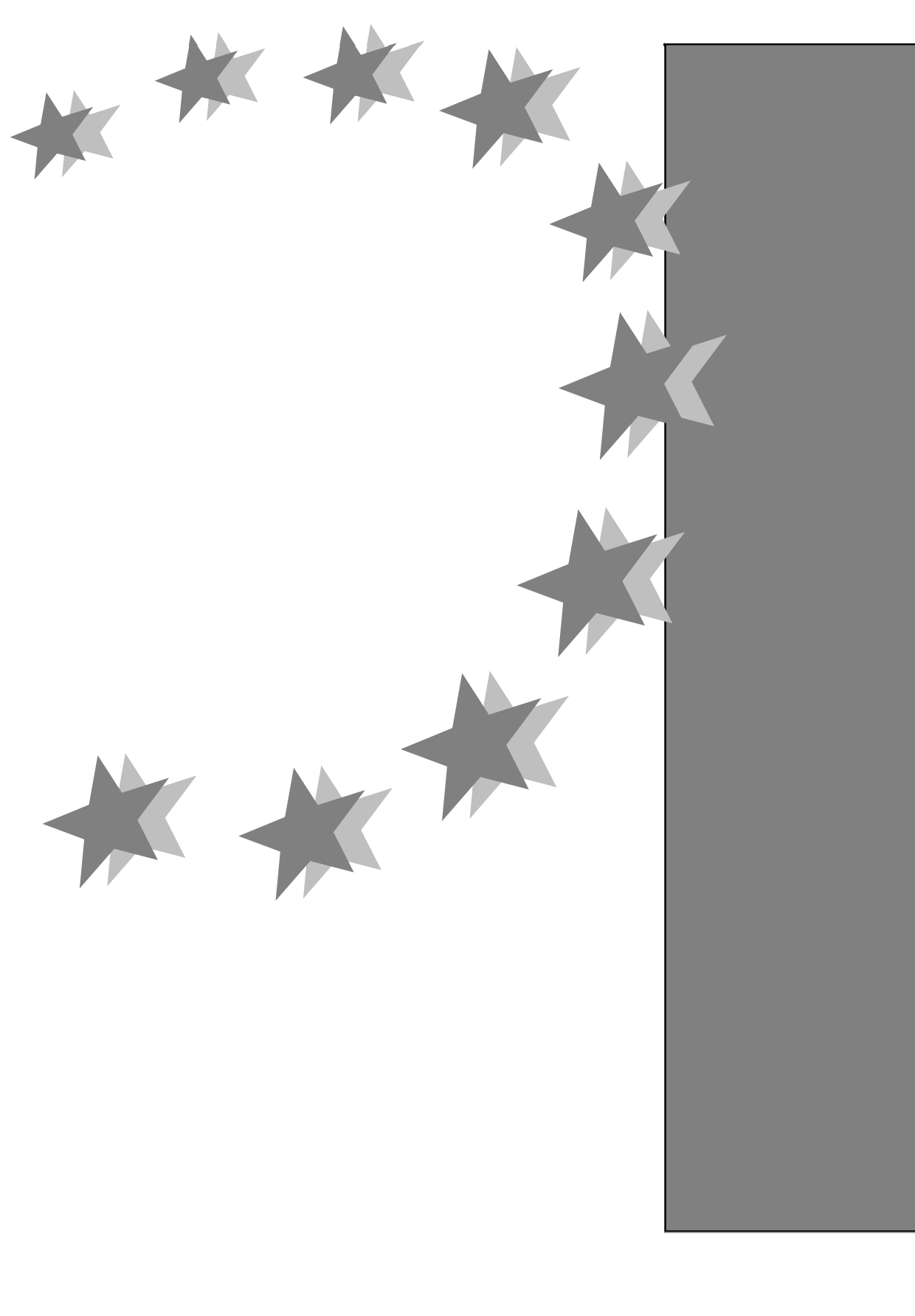
Działalność gospodarcza prowadzona w poszczególnych państwach członkowskich wymaga dostosowania się nie tylko do przepisów dotyczących bezpośrednio warunków podejmowania działalności, ale także do regulacji podatkowych, ubezpieczeniowych, z zakresu zamówień publicznych, ochrony konsumentów, bezpieczeństwa produktów (mimo harmonizacji na szczeblu wspólnotowym, w przepisach krajowych mogą występować różnice). Należy podkreślić, że większość przepisów dotyczących różnych aspektów działalności gospodarczej przyjmuje w UE formę dyrektyw, które dopiero po wdrożeniu do ustawodawstwa krajowego zaczynają bezpośrednio obowiązywać przedsiębiorców. Skoro znaczna część polskiego prawodawstwa została zharmonizowana z dyrektywami UE, przedsiębiorcy działający zgodnie z normami krajowymi zachowują jednocześnie zgodność z przepisami europejskimi.

Państwa UE nie mają jednolitego systemu podatkowego, każde państwo autonomicznie kształtuje politykę fiskalną, ustalając zasady i skalę opodatkowania (w zakresie podatków dochodowych). Podejmowane dotąd próby wprowadzenia tożsamyh stawek podatków dochodowych we wszystkich państwach członkowskich nie przyniosły efektów. Również wielkość obciążeń z tytułu ubezpieczenia społecznego jest zróżnicowana w poszczególnych państwach członkowskich.

Podatki i ubezpieczenie społeczne w krajach członkowskich UE

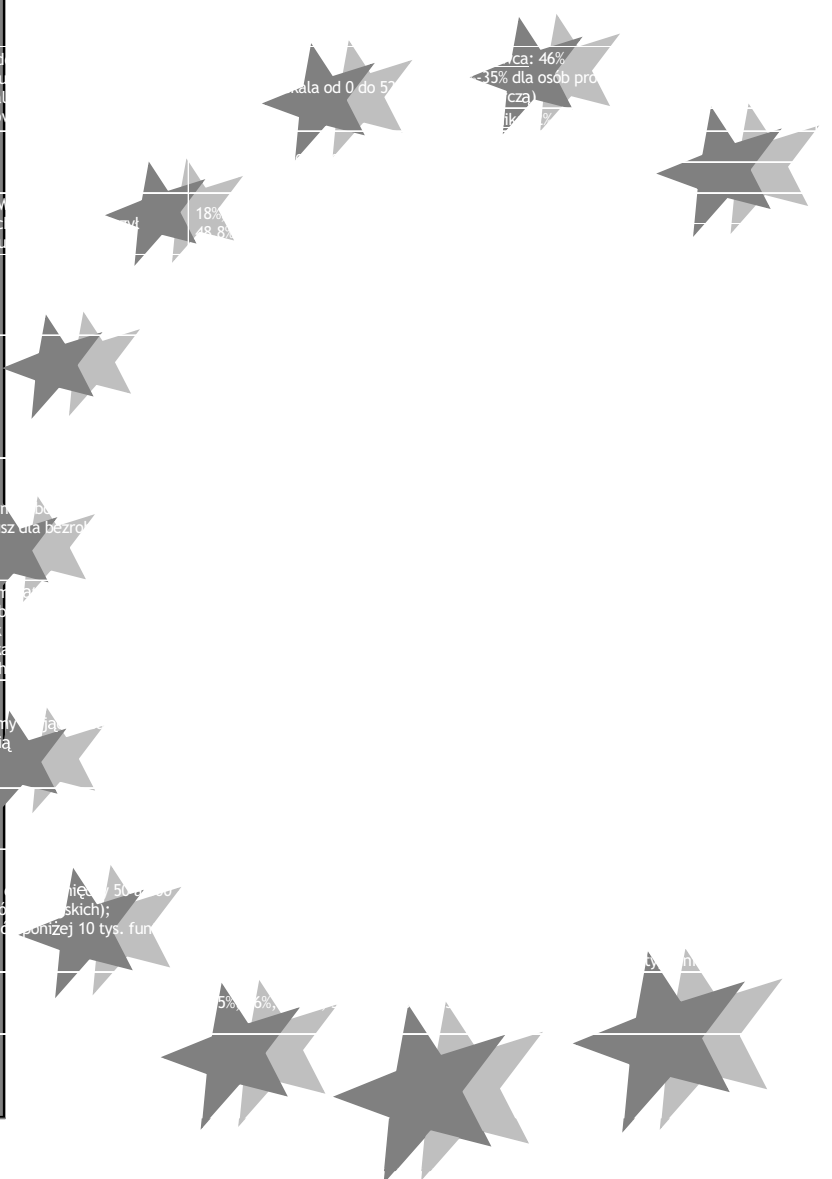
Państwo	Podatek od firm		Podatek od osób fizycznych	Ubezpieczenia społeczne
	Stawka podstawowa	Stawka specjalna		
Austria	34%	minimalnie: 3 750 euro rocznie - s.a. 1 875 euro rocznie - sp. z o.o. 5 625 euro rocznie - firmy z rocznym obrotem powyżej 375 000 euro (spółki osobowe - opodatkowani wspólnicy)	0% za pierwsze 3 640 euro 21% za następne 3 630 euro 21% za następne 14 530 euro 41% za następne 29 070 euro 50% wszystkie wyższe dochody	pracodawca: 21,65% regularnego wynagrodzenia; 21,15% dodatków świątecznych i urlopowych (istnieje górny pułap naliczania składki) pracownik: 17,65 % regularnego wynagrodzenia 16,65% dodatków świątecznych i urlopowych
Belgia	39%	28% - dochód 1-25 tys. euro 36% - dochód 25-90 tys. euro 41% - dochód 90-325 tys. euro	25%, 30%, 40%, 45%, 50%, 52,5%, 55%	16,7%, 12,7% (w zależności od wysokości dochodów)
Dania	30%	-	podatek progresywny - próg maksymalny 59%	pracodawca: nie płaci składek na ubezpieczenie społeczne pracowników obowiązkowe ubezpieczenia pracownika od wypadku przy pracy (w zależności od rodzaju pracy składka poniżej 200 DKK miesięcznie) - płacone częściowo przez pracodawcę i częściowo przez pracownika pracownik: 9% od wynagrodzenia brutto
Finlandia	29%	-	13% (dochody 11 500 -14 300 euro); 17% (dochody 14 300-19 700 euro); 23% (19 700-30 900 euro); 29% (30 900-54 700 euro); 36% (ponad 54 700 euro)	ubezpieczenie chorobowe: 1 % ubezpieczenie emerytalne i od bezrobocia: 4,8%
Francja	33,33%	15% dla dochodów poniżej 38 112 euro (i normalna stawka dla dalszych dochodów powyżej tej sumy)	7-stopniowa skala od 0 do 52.75%	pracodawca: 46% (27%-35% dla osób prowadzących działalność gospodarczą) pracownik: 22%
Grecja	35%-40% (w zależności od formy prawnej)	-	0%, 5%, 15%, 30%, 40%, 45%	pracodawca: 27,96% pracownik: 16,22%
Hiszpania	35%	30% dla MSP (jeśli dochód nie przekroczył 90 151 euro)	18%, 24%, 28,35%, 37,2%, 45%, 48,8%	pracodawca: 23,6% pracownik: 4,7%
Holandia	29% (za pierwsze 22 689 euro) 34,5% za nadwyżkę	-	32,90% (za pierwsze 15,883 euro); 38,40% (kolejne 12,967 euro); 42% (za kolejne 20,614 euro); 52% (dochody wyższe)	31,20% (zawarte w podatku)
Irlandia	12,59 % (do 31.12.2002 10%)	-	20%, 40%	pracodawca: 8,5% przy wynagrodzeniu tygodniowym do 356 euro 12% przy wyższym wynagrodzeniu pracownik: 4% (wynagrodzenie tygodniowe powyżej 127 euro) 2% (wynagrodzenie tygodniowe powyżej 356 euro)
Luksemburg	20%-30% (stawki progresywne)	każda firma obowiązkowo płaci 4% na fundusz dla bezrobotnych	6% + obowiązkowo 2,5 % na fundusz bezrobotnych; podatek relatywnie niski (suma wszystkich obciążeń, w tym ubezpieczenia społecznego - ok. 18%)	pracodawca: 12,67% (pracownicy fizyczni) 10,69% (inni pracownicy) pracownik: 12,67% (pracownicy fizyczni) 10,69% (inni pracownicy)
Niemcy	38%	podatki majątkowe od dochodu przedsiębiorstwa i jego mienia (podatek od płac, od dochodów, zysku z kapitału, od osób prawnych) mogą sięgnąć 56%.	0%, 19%, progresywne 19%-51%, 51%	6,75 % (emerytalne) 9,75% (zdrowotne) 3,25% (dla bezrobotnych)
Portugalia	34% (+maksymalnie 10% tej stopy jako podatek lokalny)	25% - firmy mające siedzibę poza Portugalią	15%, 25%, 35%, 40%	pracodawca: 23,75% (osoby samodzielnie prowadzące działalność mogą wybrać system świadczeń podstawowych (25%) lub rozszerzonych (32%)) pracownik: 11%
Szwecja	28%	-	100 SEK (dochód do 203, 900 SEK) 25% (dochód powyżej 203, 900 SEK)	32,92% (+ 6-8% na fundusz emerytalny)
Wielka Brytania	30%	19% (gdy dochód między 50 a 300 tys. funtów brytyjskich); 0% (dochód poniżej 10 tys. funtów)	10%, 22%, 40%	pracodawca: 11% (jeśli tygodniowe zarobki między 89,01 a 595 funtów); 1% (jeśli zarobki ponad 595 funtów) samozatrudnieni: 2 funty tygodniowo, niezależnie od zarobków pracownik: kwoty określone tygodniowo
Włochy	37% (+4,25% podatku lokalnego)	-	18,5%, 26%, 33,5%, 39,5%, 45,5%	52,25%

Źródła opracowania: *Warunki zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej* (red. M. Cisek-Babiarz, M. Drath), PARP, Warszawa 2001 oraz informacje z serwisu *public-services.eu* (*Information on cross-border public services in Europe* - http://europa.eu.int/public-services/european_union/enterprises/topics/topics_en.htm).

Państwo	Stawka podstawowa	Podatek
Austria	34%	minimalnie 1 875 eur 5 625 eur rocznym 375 000 e (spółki os wspólnicy
Belgia	39%	28% - doc 36% - doc 41% - doc
Dania	30%	
Finlandia	29%	
Francja	33,33%	15% dla d 38 112 eu (i normal dochodów
Grecja	35%-40% (w zależności od formy prawnej)	
Hiszpania	35%	30% dla M (jeśli doc 90 151 eu
Holandia	29% (za pierwsze 22 689 euro) 34,5% za nadwyżkę	
Irlandia	12,59 % (do 31.12.2002 10%)	
Luksemburg	20%-30% (stawki progresywne)	każda firm na fundusz dla bezrob
Niemcy	38%	podatki m przedsiębior (podatek zysku z ka prawnych
Portugalia	34% (+maksymalnie 10% tej stopy jako podatek lokalny)	25% - firmy Portugalia
Szwecja	28%	
Wielka Brytania	30%	19% (gdy tys. funtów 0% (dochód poniżej 10 tys. fun
Włochy	37% (+4,25% podatku lokalnego)	

Harmonizacja (ale nie ujednoczenie) na poziomie wspólnotowym objęła tylko podatek VAT (regulowany tzw. VI Dyrektywą) oraz częściowo podatki akcyzowe. W przypadku transakcji pomiędzy podatnikami z różnych krajów UE towary dostarczane pomiędzy podatnikami opodatkowane są stawką zerową w kraju ich wysyłki (rozpoczęcia transportu) jako wewnątrzwspólnotowa dostawa, zaś podatek należny opłacany jest przez nabywcę towarów w kraju, do którego przybywają towary (zakończenia transportu) wg stawki właściwej dla kraju, do którego przywożone są towary. Wysokość stawki podstawowej (standardowej) w państwach członkowskich UE nie może być niższa niż 15%, a stawki zredukowanej (można stosować jedną lub dwie stawki obniżone) nie może być niższa niż 5%.

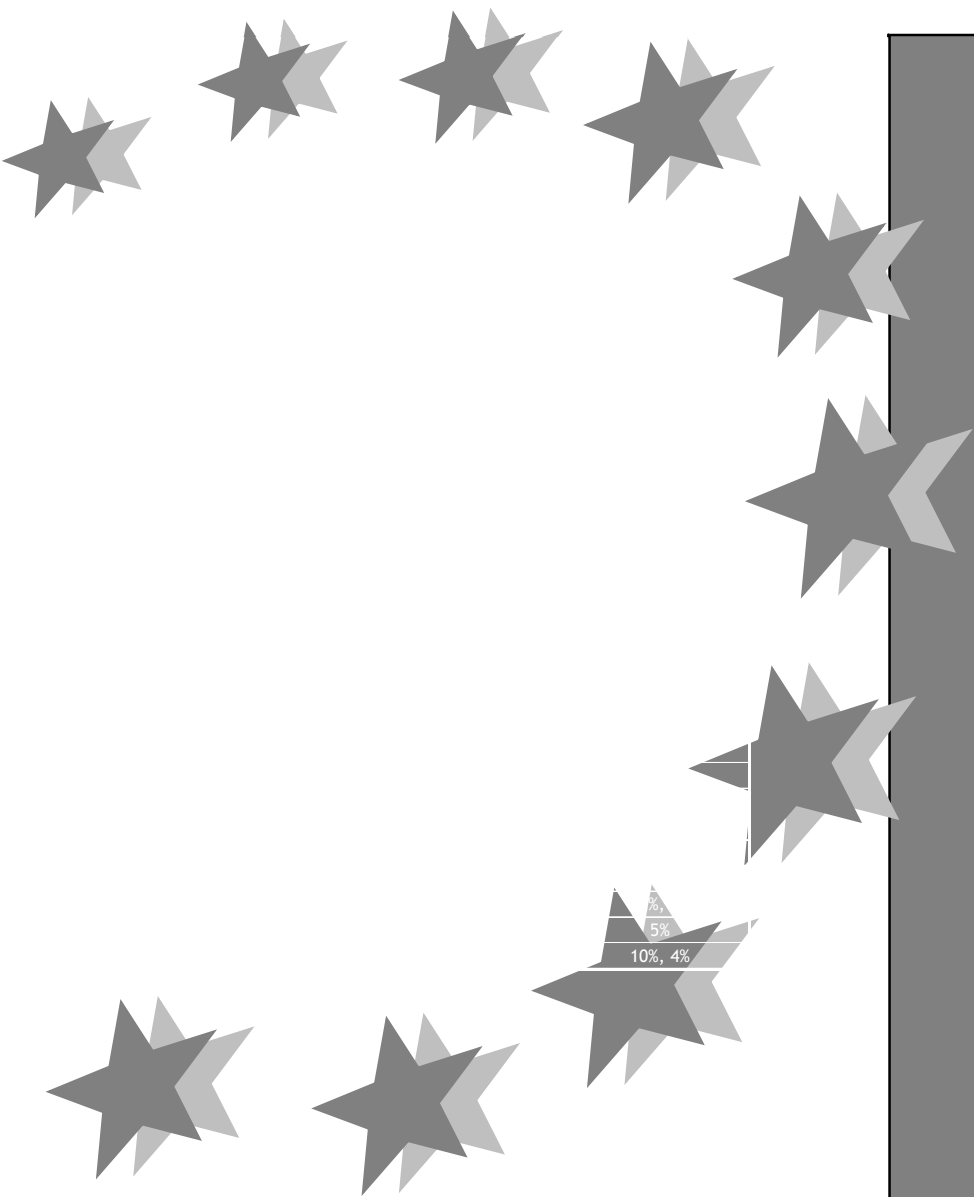
Państwo	Stawka standardowa	Stawka zredukowana
Austria	20%	10%
Belgia	21%	6%
Dania	25%	-
Finlandia	22%	17%, 8%
Francja	19,6%	5,5%, 2,1.%
Grecja	18%	8%, 4%
Hiszpania	16%	7%, 4%
Holandia	19%	6%
Irlandia	21%	13,5%, 4,3%
Luksemburg	15%	6%, 3%
Niemcy	16%	7%
Portugalia	19%	12%, 5%
Szwecja	25%	12%, 6%
Wielka Brytania	17,5%	5%
Włochy	20%	10%, 4%

Źródło: *VAT rates applied in the Member States of the European Community (situation on 1st May 2003)*, Komisja Europejska - DG ds. Podatków i Cel (DOC 2908/2003)

Stawki podatku VAT w państwach członkowskich UE

Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorstw

European Commission - Enterprise DG

Documentation Centre

Office: SC15 00/51

B - 1049 Brussels

Belgium

Fax: +32 (0)2 296.99.30

http://europa.eu.int/comm/dgs/enterprise/index_en.htm**Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej**

Pl. Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa

tel.: (22) 693 50 00

<http://www.mg.gov.pl>**Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości**

Al. Jerozolimskie 125/127, 02-017 Warszawa

tel.: (22) 699 70 44/45

fax: (22) 699 70 46/56

<http://www.parp.gov.pl/>**Centra Euro-Info**

sieć ośrodków informacyjnych aktywna w 42 państwach

(w Polsce 12 ośrodków, pełna lista na stronie www)

Euro Info Centre PL-405 przy Funduszu Współpracy,

ul. Górnośląska 4a, 00-444 Warszawa

tel.: (22) 450 99 39, 622 84 05 Fax: 0-22 622 03 78,

e-mail: euroinfo@cofund.org.pl<http://www.euroinfo.org.pl/>

Prawo Unii Europejskiej. Prawo materialne i polityki (red. J. Barcz), Wyd. Prawo i Praktyka Gospodarcza, Warszawa 2003.

Unia Europejska. Przygotowania Polski do członkostwa (red. naukowa i koordynacja E. Kawecka-Wyrzykowska, E. Synowiec), Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa 2001

Warunki zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej (red. M. Cisek-Babiarz, M. Drath), PARP, Warszawa 2001

VAT rates applied in the Member States of the European Community (situation on 1st May 2003), Komisja Europejska - DD ds Podatków i Cel (DOC 2908/2003)

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/publications/info_doc/taxation/tva/taux_tva-2003-5-1_en.pdf

Portal informacyjny Serio.pl<http://www.serio.pl/ukie/eksperci.php>**Twoja firma w Europie**<http://www.weuropie.pl/apps/index.jsp>**Dialog z europejskim biznesem (Dialogue with Business)**<http://europa.eu.int/business/en/index.html>**Informacje nt. transgranicznych usług publicznych w Europie**http://europa.eu.int/public-services/european_union/enterprises/topics/topics_en.htm**Kwartalnik Enterprise Europe (wydawany przez DG ds. Przedsiębiorstw)**<http://europa.eu.int/comm/enterprise/library/enterprise-europe/index.htm>

(dystrybucja nieodpłatna w formie elektronicznej lub papierowej

(drogą pocztową) po uprzednim zgłoszeniu: enterprise-europe@cec.eu.int)

Źródła informacji o UE dla przedsiębiorców

Instytucje świadczące pomoc przedsiębiorcom
w UE i Polsce

Bibliografia

Portale internetowe

Bibliografia

porta

Branża budowlana to największy sektor przemysłowy w Europie, mający pierwszoplanowe znaczenie pod względem produkcji dóbr inwestycyjnych. Budownictwo w UE wytwarza średnio 48,9% majątku trwałego. Najwyższe wskaźniki w tym zakresie osiągnęły: Irlandia, Finlandia i Portugalia (w granicach 70%), natomiast najniższe - Francja, Włochy, Wielka Brytania (niewiele przekraczające 40%).

Budownictwo ma również istotny udział w PKB brutto poszczególnych krajów Unii Europejskiej (średnia wynosi 9,9%). Najwyższe wskaźniki w 2001 roku osiągnęły: Portugalia - 19%, Irlandia - 16,9% i Hiszpania - 14%, najniższe - ponownie Wielka Brytania - 7,5%, Francja - 7,9% i Włochy - 8,1%.

W sektorze budowlanym zatrudnionych jest ponad 7% ogółu pracujących w Unii Europejskiej, a dodatkowo każde jedno stanowisko pracy w budownictwie tworzy 2 inne stanowiska. Budownictwo opiera się na małych i średnich przedsiębiorstwach (99,8% zatrudnia poniżej 50 osób).

Od roku 2000 odnotowuje się w Europie spadek poziomu produkcji budowlanej, szczególnie dotyczący budownictwa mieszkaniowego. Natomiast na stosunkowo wysokim poziomie utrzymuje się od roku 1999 dynamika wzrostu produkcji w zakresie inżynierii lądowej i wodnej.

Kryzys w branży budowlanej dotknął nie tylko kraje UE. Również Polska odnotowuje spadkowe tendencje podstawowych wskaźników w budownictwie. Dane z pierwszego półrocza 2003 roku wykazują dalszą stagnację. W pierwszym kwartale 2003 roku w budownictwie było zatrudnionych ok. 354 tys. osób. Wartość sprzedanej produkcji wyniosła w tym okresie 36,854 mln złotych.

Wyszczególnienie A - rok poprzedni = 100 I - 1995 = 100		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	
BUDOWNICTWO										
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej (ceny stałe)		A	108,1	104,6	117,1	111,0	109,4	101,4	88,3	91,3
		I	100,0	104,6	122,5	136,0	148,8	150,9	133,2	123,9

Dane: *Roczne wskaźniki gospodarcze*, GUS, www.gus.gov.pl

Dodatkowo utrzymują się, a nawet pogłębiają negatywne zjawiska takie jak: obniżanie nakładów na budownictwo, spadek liczby wydawanych pozwoleń na budowę i rozpoczynanych budów, spadek wielkości sprzedaży materiałów bu-

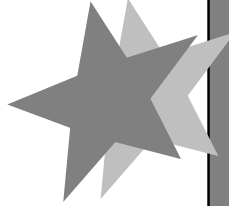
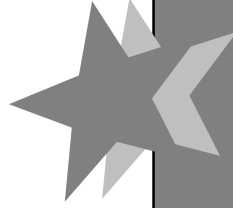
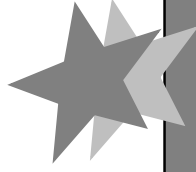

Informacje ogólne o branży budowlanej

1. Budownictwo w Unii Europejskiej

2. Sytuacja w polskim budownictwie

Dynamika produkcji budowlano - montażowej w Polsce w latach 1995 - 2002

dowlanych, pogarszanie się kondycji firm budowlanych, utrzymujące się zatory płatnicze, spadek zatrudnienia w budownictwie, spadek popytu na mieszkania związany ze zubożeniem społeczeństwa.

Polskie firmy budowlane od wielu lat aktywnie przygotowują się do integracji z rynkiem europejskim. Członkostwo w Unii Europejskiej, a tym samym konieczność konkurowania na wspólnym rynku, wymusi na przedsiębiorstwach zwiększenie nakładów na modernizację firm i ochronę środowiska.

Dość liczna grupa przedsiębiorców wraz z pracownikami jest już obecna w Unii Europejskiej i potrafi sprostać najwyższym wymaganiom technicznym, podatkowym i organizacyjnym (około 700 polskich firm budowlanych, zatrudniających ponad 20 tys. osób, świadczy usługi budowlane na podstawie "Umowy między Rządem RP a Rządem RFN o oddelegowaniu pracowników polskich przedsiębiorstw do realizacji umów o dzieło" z 31 stycznia 1990 r.). Mimo stale pogarszających się warunków funkcjonowania na tym rynku - corocznie wiele firm ubiega się o taką możliwość, widząc w tym szansę przygotowania firmy i kadry do przyszłego członkostwa w UE. Duże nadzieje wiąże się przede wszystkim z rozwojem budownictwa przemysłowego i inżynierskiego.

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej oznaczać będzie likwidację istniejących barier w wymianie usługowej nie tylko pomiędzy Polską a państwami członkowskimi UE, ale również między Polską a tymi krajami trzecimi, z którymi Unia podpisała stosowne umowy międzynarodowe (np. umowa o utworzeniu Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz umowy stowarzyszeniowe zawarte z innymi krajami Europy Środkowo-Wschodniej).

Szansą dla branży po akcesji będą duże inwestycje infrastrukturalne, dofinansowywane z unijnych środków pomocowych. Przedsiębiorcy liczą, że po przystąpieniu do Unii nastąpi napływ inwestycji bezpośrednich, co ożywi koniunkturę. Polskie firmy będą mogły ubiegać się również o kontrakty na rynku Unii Europejskiej.

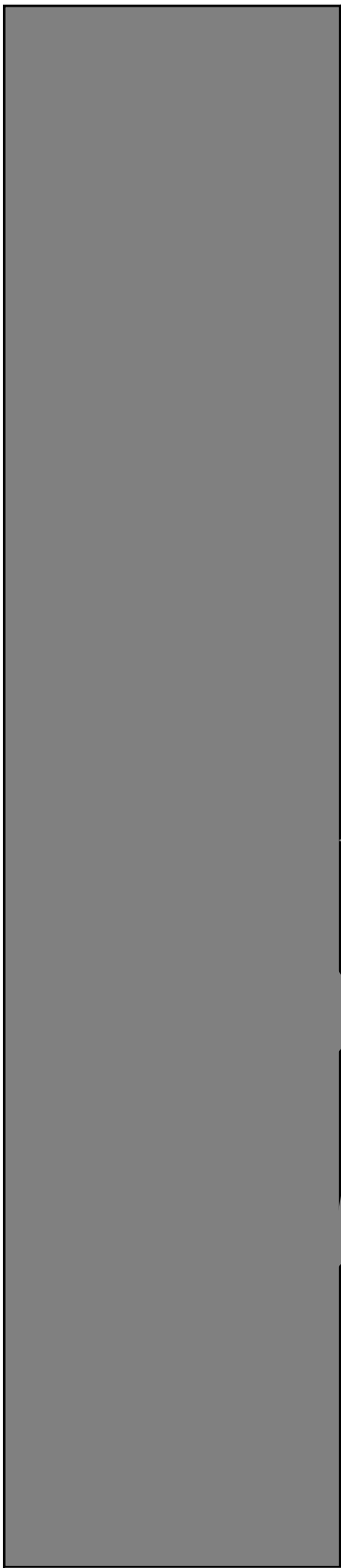
Z prawa do zakładania przedsiębiorstw, w tym także usługowych, mogą korzystać obywatele krajów Unii Europejskiej, gdyż wynika to z podstawowych swobód zapisanych w Traktacie o Unii Europejskiej. Świadczenie wszelkiego typu usług

3. Możliwości funkcjonowania polskich przedsiębiorców budowlanych na wspólnym rynku

Warunki prowadzenia działalności w sektorze budowlanym

1. Rozpoczynanie i prowadzenie działalności w branży budowlanej

War

ko. przy
w branży I

podlega jednak określonym ograniczeniom. Kraje członkowskie Unii Europejskiej zachowały prawo do stosowania swoich przepisów dotyczących wjazdu, pobytu, pracy, warunków pracy i osiedlania się osób fizycznych oraz świadczenia usług.

Na wniosek Unii ustanowiony został 7-letni okres przejściowy (w formule 2+3+2), ograniczający polskim obywatelom swobodę podejmowania pracy w UE. W przypadku Niemiec i Austrii okres przejściowy dotyczy także świadczenia usług budowlanych.

Po przystąpieniu do Unii Europejskiej przepisy unijne będą obowiązywać także polskie przedsiębiorstwa budowlane. Szczegółowe uregulowania znajdują się we wspólnotowym prawie wtórnym, które stanowią m. in: dyrektywa 73/148/EWG dotycząca niesienia ograniczeń przepływu i pobytu we Wspólnocie obywateli państw członkowskich w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i świadczenia usług oraz dyrektywa 75/34/EWG dotycząca prawa obywateli państwa członkowskiego do pozostawania na terytorium innego państwa członkowskiego po podjęciu tam działalności zawodowej na własny rachunek.

Dla polskich firm budowlanych szczególnie istotna będzie znajomość przepisów dotyczących m. in. bezpieczeństwa pracowników, wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych oraz zamówień publicznych.

Najważniejsze polskie regulacje dotyczące prowadzenia działalności budowlanej są zawarte w ustawach: Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. oraz ustawie z 27 marca 2003 r. o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz o zmianie niektórych ustaw, która dostosowuje polskie prawo do przepisów Unii Europejskiej.

Budownictwo w Unii Europejskiej zostało objęte podstawową stawką VAT. Stawka ta nie powinna być niższa niż 15 %, przy czym nie określono jej maksymalnej wysokości. W poszczególnych krajach UE stawki te są dość wyraźnie zróżnicowane, co prezentuje poniższa tabela.

Wyjątkiem jest zastosowanie obniżonej stawki VAT w budownictwie społecznym. Aneks H do dyrektywy 77/388/EWG (w sprawie harmonizacji przepisów prawnych państw członkowskich dotyczących podatków obrotowych - powszechnego podatku od wartości dodanej - ujednocionej podstawy wymiaru podatku) wymienia: dostarczanie, budowę, renowację i przebudowę domów mieszkalnych w ramach prowadzonej polityki socjalnej jako kategorię, w stosunku do której państwa członkowskie mogą stosować obniżoną stawkę VAT (nie niższą niż 5 proc.).

Poza wymienioną regulacją dopuszczającą stosowanie stawki obniżonej poszczególne państwa członkowskie korzystały lub korzystają także z innych klauzul derogacyjnych (uchylających obowiązywanie innych przepisów) dotyczących liczby i poziomu stawek podatkowych (jedna z takich klauzul została zawarta w art. 28 ust. 3 i 4 dyrektywy 77/388/EWG).

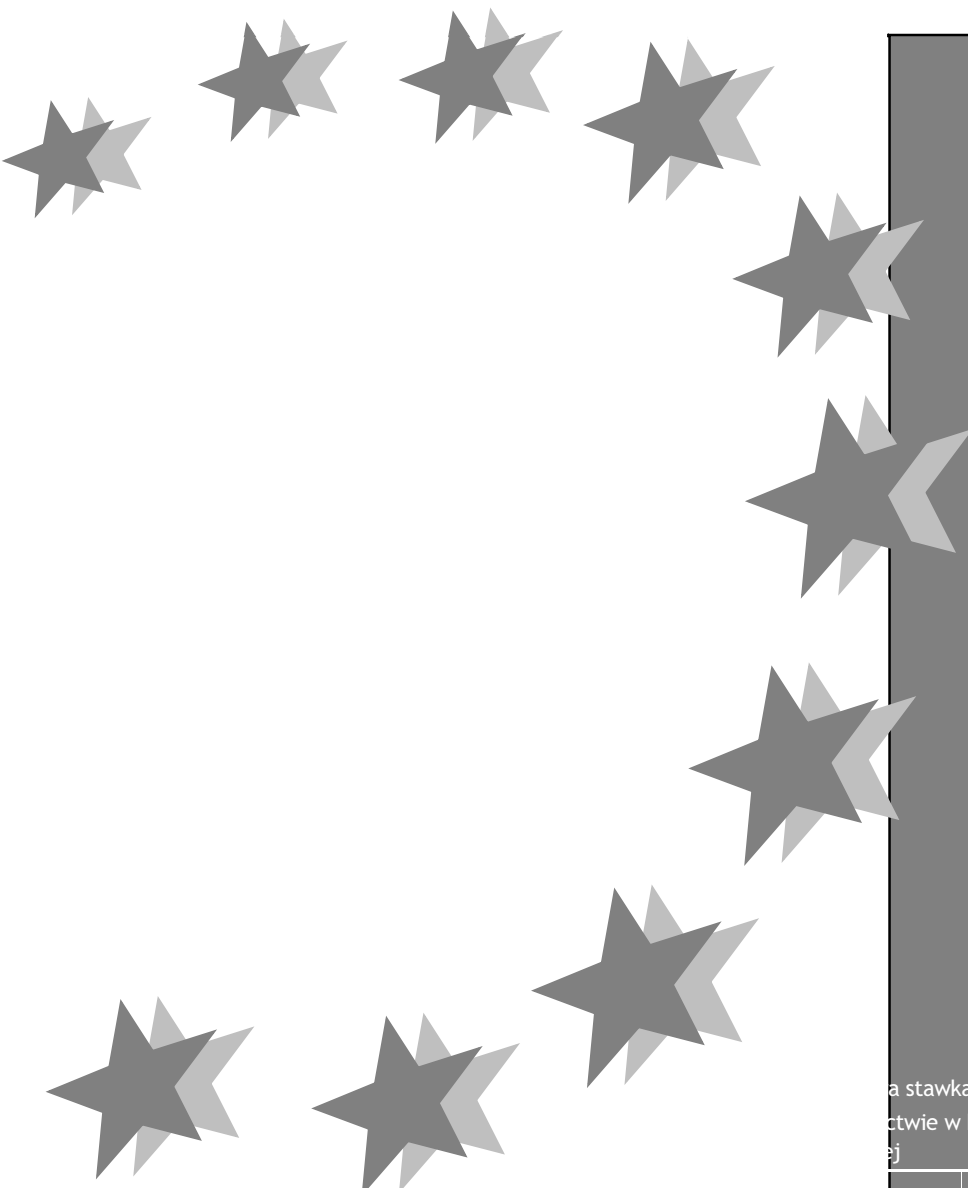
Państwo	Stawka podstawowa podatku VAT
Austria	20
Belgia	21
Dania	25
Finlandia	22
Francja	19,6
Grecja	18
Hiszpania	16
Holandia	19
Irlandia	21
Luksemburg	15
Niemcy	16
Portugalia	19
Wlk. Brytania	17,5
Szwecja	25
Włochy	20

2. VAT w budownictwie

Podstawowa stawka VAT stosowana
w budownictwie w krajach Unii
Europejskiej

Stawka VAT stosowana
w krajach Unii
Europejskiej

Państwo	Stawka podstawowa podatku VAT
Austria	20
Belgia	21
Dania	25
Francja	22
Niemcy	19,6
Hiszpania	18
Włochy	16
Portugalia	19
Węgry	21
Nizlandy	15
Irlandia	16
Hiszpania	19
Włochy	17,5
Francja	25
Węgry	20

Polski system podatkowy w zakresie VAT jest już w zasadzie dostosowany do wymogów prawa unijnego.

Stosowane w Polsce stawki VAT - podstawowa, wynosząca w Polsce 22%, oraz stawka obniżona - 7%, odpowiadają wspomnianym powyżej wymogom UE. Po przystąpieniu do Unii wzrośnie - ze stawki zerowej do 7% - VAT na sprzedaż nowych lokali mieszkaniowych w budynkach wielomieszkaniowych, zrealizowanych w ramach polityki społecznej. W pozostałych przypadkach VAT będzie wynosił 22%.

Zgodnie z zapisanym w Traktacie Akcesyjnym okresem przejściowym, wynegocjowanym przez stronę polską, zostanie utrzymana obowiązująca obecnie 7% stawka VAT na usługi budowlane do końca 2007 r. Unia Europejska zaakceptowała również polski wniosek o ustalenie limitu obrotów, uprawniającego do korzystania ze zwolnień podmiotowych, w wysokości 10 tys. euro (tj. takiej jak stosowana dziś).

Istotną barierą w międzynarodowej wymianie usługowej są wymogi uzależniające dostęp do określonego zawodu zależy od formalnie potwierdzonych kwalifikacji. Ograniczenie to ma na celu zapewnienie, że osoba świadcząca usługę wykonuje ją we właściwy sposób. Niezależnie od intencji, którymi kieruje się regulacja, stanowi ona barierę swobodnego przepływu usługodawców. Dlatego też kwestie wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych są jednym z najważniejszych elementów liberalizacji obrotu usługami.

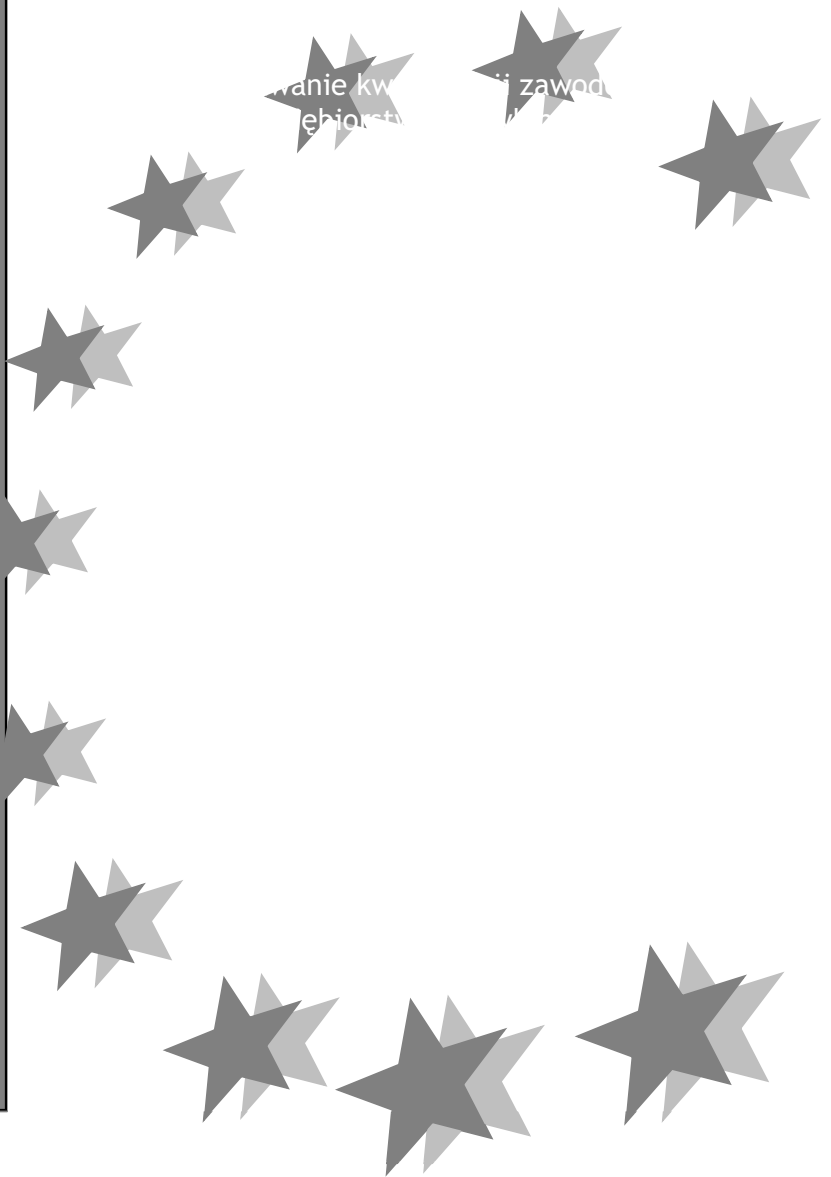
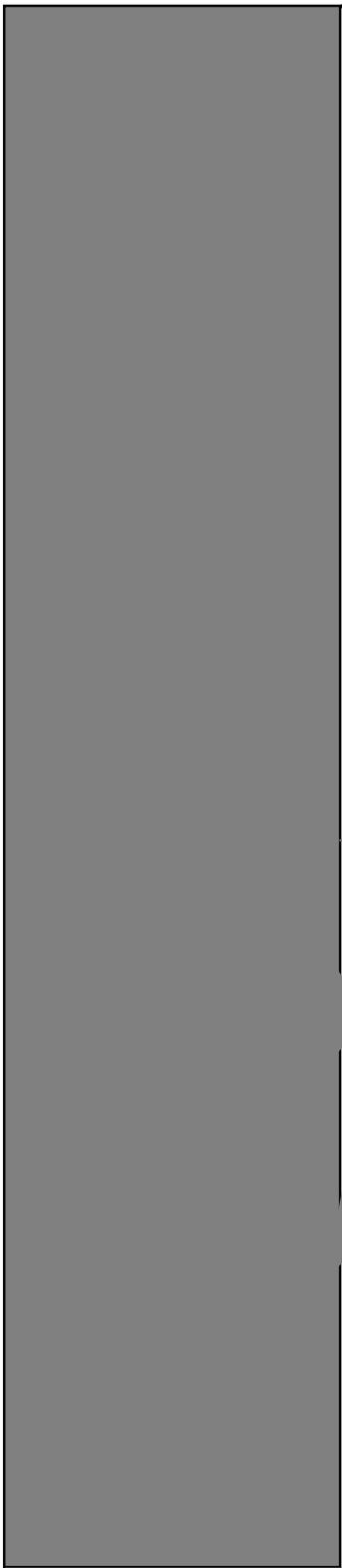
Podstawową zasadą wspólnotowego systemu uznawania kwalifikacji zawodowych jest to, iż nie można odmówić obcokrajowcowi pozwolenia na podjęcie lub wykonywanie zawodu bez wcześniejszego porównania wiedzy i umiejętności, potwierdzonych dyplomami, świadectwami, formalnymi dowodami kwalifikacji. W przypadku gdy szkolenie uzyskane w jego kraju pochodzenia różni się znacząco od wymaganego w innym kraju, może on zostać zobowiązany do zdania testu kwalifikacyjnego lub odbycia kursu przystosowawczego.

Na prawo wspólnotowe w tym obszarze składają dwie dyrektywy ogólne dotyczące uznawania: dyplomów szkolnictwa wyższego, szkolenia i wykształcenia zawodowego (dyrektywa 89/48/EWG oraz dyrektywa 92/51/EWG) oraz dyrektywa 99/42/EC dotycząca uznawania kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do zawodów objętych tzw. dyrektywami przejściowymi i liberalizacyjnymi.

System kształcenia w zawodach budowlanych w Polsce musi być systematycznie dostosowywany do postępu naukowo-technicznego. Nie wszystkie zawody budowlane wyodrębnione w szkołach średnich są zgodne z wymaganiami Unii. W korzystniejszej sytuacji znajduje się szkolnictwo wyższe. Wszystkie politechniki, w których prowadzone są studia na kierunku budownictwo, posiadają akredytację Europejskiej Federacji Narodowych Stowarzyszeń Inżynierskich (FEANI).

3. Wzajemne uznawanie kwalifikacji zawodowych pracowników przedsiębiorstw budowlanych

Unia Europejska przywiązuje dużą wagę do ochrony zdrowia i życia pracowników przed zagrożeniami środowiska pracy. Dowodzi tego liczba i ranga aktów prawnych poświęconych temu zagadnieniu - kwestie ochrony zdrowia i życia reguluje w UE łącznie ponad 30 dyrektyw. Zasadnicze znaczenie ma artykuł 138TWE oraz Dyrektywa 89/391/EEC w sprawie wprowadzenia środków sprzyjających poprawie bezpieczeństwa i higieny pracy - zwana ramową, oraz dyrektywa 92/57/EWG z dnia 24 czerwca 1992 dotycząca wdrożenia minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach.

Wymagania dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowach określone przepisami Dyrektywy obejmują odpowiedzialność podmiotów oraz ich zadania i obowiązki wynikające ze szczególnego zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia pracowników wraz z koniecznością zapewnienia odpowiednich rozwiązań organizacyjnych i technicznych.

Dyrektywa Rady 92/57/EWG została wdrożona do polskiego prawodawstwa w Ustawie o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz o zmianie niektórych ustaw z 27 lipca 2001 roku. Zakres zobowiązań wynikający z dyrektywy obciąża uczestników procesu budowlanego, takich jak inwestor, w którego imieniu i na rzecz działają inspektor nadzoru inwestorskiego, projektant i kierownik budowy, do szczególnie wrażliwego stosunku do spraw w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w stadium przygotowawczym przed wystąpieniem o pozwolenie na budowę, kiedy jest opracowywany projekt budowlany i następnie podczas realizacji procesu budowlanego.

Uzupełnieniem ustawy są rozporządzenia Ministra Infrastruktury, m.in.:

- informacje dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz.U. z 2003, Nr 120, poz. 1126);
- bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu robót budowlanych (Dz.U. z 2003, Nr 47, poz. 401).

Oraz rozporządzenie ministra gospodarki w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz.U. z 2001, Nr 118, poz. 1263).

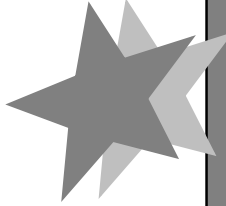
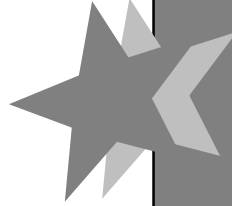
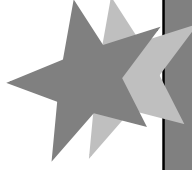
Zgodnie z nowymi uregulowaniami:

- inwestor jest zobowiązany zorganizować proces budowy w taki sposób, aby zostały uwzględnione zasady zawarte w nowych przepisach o bezpieczeństwie i ochronie zdrowia;
- projektant powinien zamieścić w projekcie budowlanym informacje i warunki dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia wynikające ze specyfiki i charakteru projektowanego obiektu budowlanego, które będą uwzględnione w planie bezpieczeństwa

4. Przepisy BHP w budownictwie

i ochrony zdrowia, oraz zwracać szczególną uwagę na ich dopełnienie w czasie wykonywania nadzoru autorskiego;

- kierownik budowy, pełni jednocześnie funkcję koordynatora bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowie. Do jego podstawowych obowiązków należy koordynowanie realizacji zadań zapobiegających zagrożeniom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, z uwzględnieniem specyfiki obiektu budowlanego i warunków prowadzenia robót budowlanych, w tym także planowanie prowadzenia robót budowlanych i produkcji przemysłowej;
- inspektor nadzoru inwestorskiego został zobowiązany do kontroli i przedstawiania inwestorowi na bieżąco stanu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowie.

Robotami niebezpiecznymi są następujące rodzaje robót budowlano-montażowych:

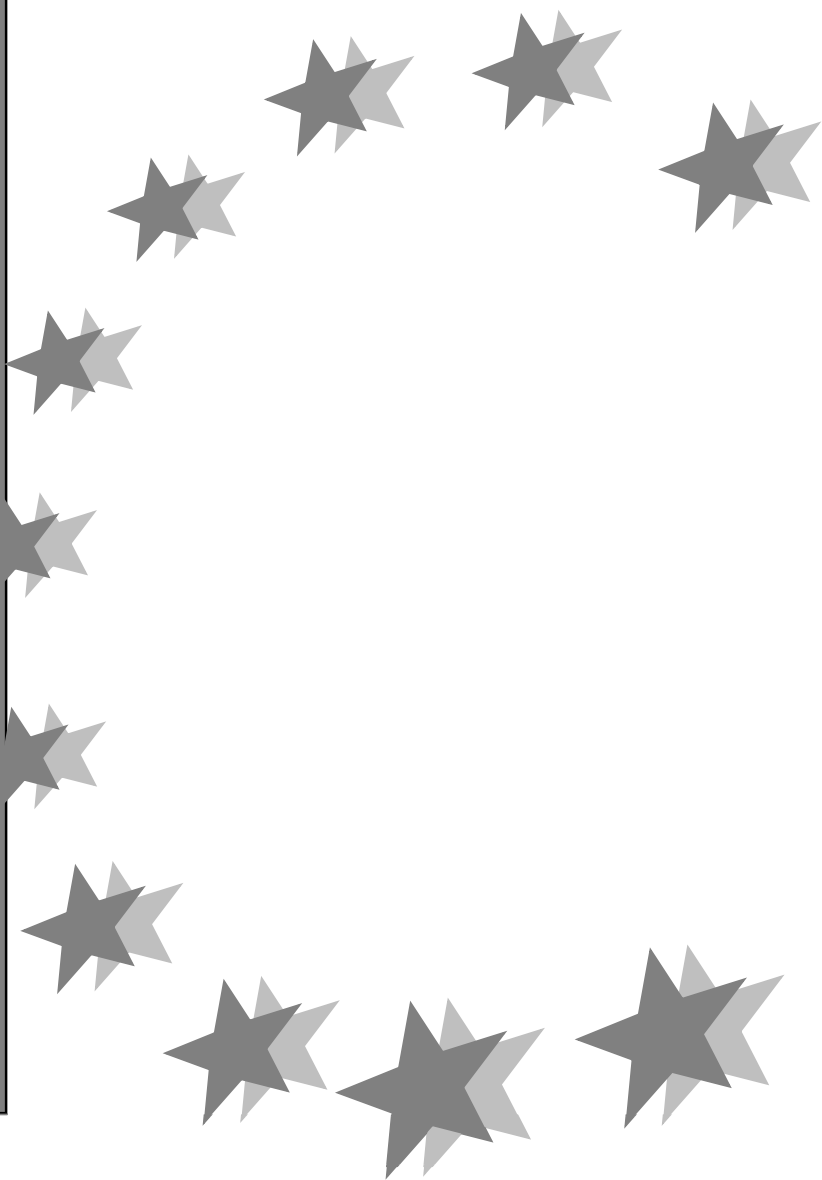
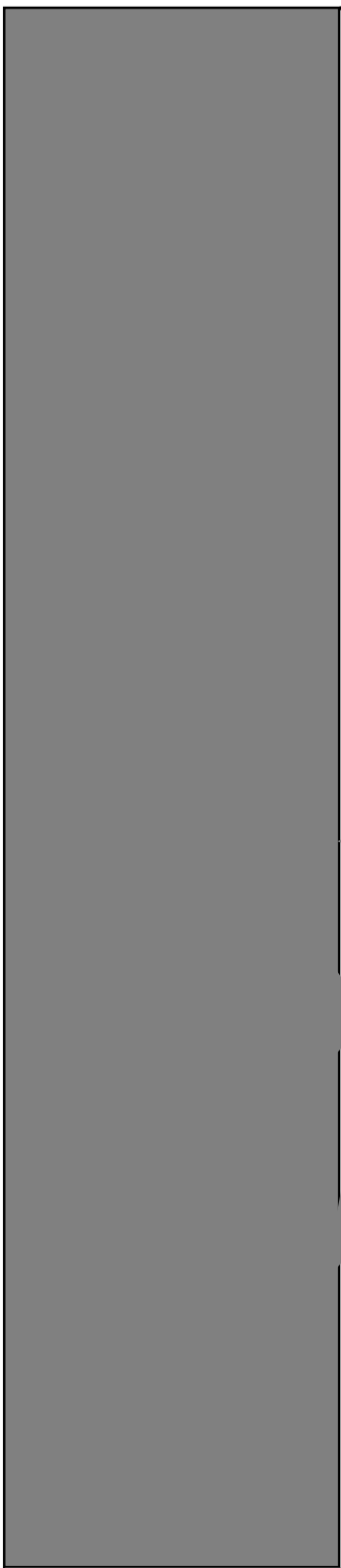
- które ze względu na charakter, organizację lub miejsce prowadzenia stwarzają szczególnie wysokie ryzyko powstania zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi, a w szczególności przysypiania ziemią lub upadku z wysokości,
- przy których prowadzeniu występują oddziaływania substancji chemicznych lub czynników biologicznych zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu ludzi,
- stwarzające zagrożenie promieniowaniem jonizującym,
- prowadzone w pobliżu linii wysokiego napięcia lub czynnych linii komunikacyjnych,
- stwarzające ryzyko utonięcia pracowników,
- prowadzone w studniach, pod ziemią i w tunelach,
- wykonywane przez kierujących pojazdami zasilanymi z linii napowietrznych,
- wykonywane w kesonach z atmosferą wytwarzaną ze sprężonego powietrza,
- które wymagają użycia materiałów wybuchowych,
- prowadzone przy montażu i demontażu ciężkich elementów prefabrykowanych.

W rozporządzeniu w sprawie planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, oprócz wymienionych w ustawie robót niebezpiecznych, podano inne roboty budowlane, które mogą stwarzać inne niebezpieczeństwa wynikające ze specyfiki, charakteru i stopnia skomplikowania obiektu budowlanego i robót budowlanych.

Trwający już od wielu lat proces dostosowawczy polskich przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy do norm obowiązujących w Unii Europejskiej sprawił, że przyjęte uregulowania są niemal w całości zbieżne z unijnymi. Rozbieżności

odnoszą się na przykład do unijnej dyrektywy 89/655/EWG regulującej używanie sprzętu przez pracowników. Określa ona szczegółowe wymagania dotyczące maszyn jako całości, ich części i układów sterowania, osłon i środków ochrony, a także sprzętu ruchomego i dźwigów towarowych. Część z tych norm nie została jeszcze uwzględniona w polskich przepisach (dotyczy to np. wymagań, którym powinny odpowiadać urządzenia sterownicze maszyn, urządzenia wentylacyjne i ochrona przed zagrożeniem wybuchem).

Problem nieterminowych płatności został uregulowany dyrektywą 2000/35/CE dotyczącą walki z opóźnieniami w płatnościach w transakcjach handlowych. Dyrektywa weszła w życie 8 sierpnia 2002 roku i objęła płatności dokonywane w transakcjach handlowych między przedsiębiorcami prywatnymi. Dotyczy również transakcji zawieranych między nimi a podmiotami sektora publicznego oraz osobami wykonującymi wolne zawody.

Dyrektywa 2000/35/CE reguluje:

- problem nadużywania swobody umów na szkodę wierzycieli (czyli wymuszanie nieuzasadnionych korzyści na podwykonawcach lub dostawcach),
- sposób naliczania karnych odsetek, które powinny stanowić instrument odstrasający od przekraczania terminów płatności.

Zalecono państwom UE naliczanie odsetek od dnia zapłaty wyznaczonego w kontrakcie. Jeżeli w umowie nie ustalono terminu zapłaty, odsetki są pobierane po upływie 30 dni od otrzymania faktury lub dostarczenia towaru. Według dyrektywy ustalenie poziomu odsetek ustawowych powinno odbywać się w odniesieniu do stopy refinansowania Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o minimum 7 punktów procentowych marży. Natomiast dla państw nie należących do strefy euro wysokość odsetek ustala się w odniesieniu do stopy procentowej krajowego banku centralnego.

W branży budowlanej szczególnie znaczenie mają trzy dyrektywy dotyczące zamówień publicznych:

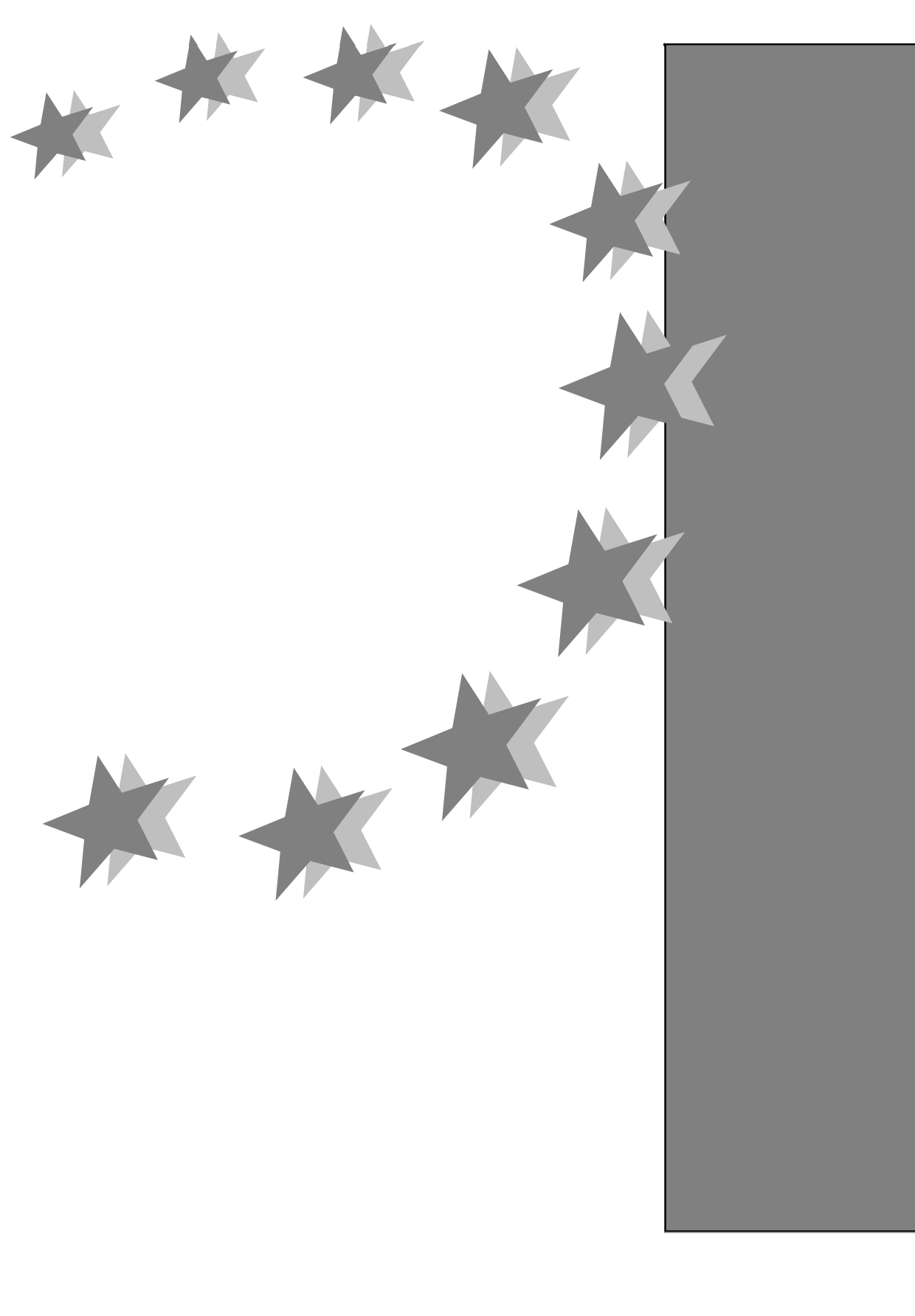
- dyrektywa 92/50/EWG, dotycząca koordynacji procedur przyznawania zamówień publicznych na usługi,
- dyrektywa 93/36/EWG, dotycząca koordynacji procedur przyznawania zamówień publicznych na dostawy,
- dyrektywa 93/37/EWG, dotycząca koordynacji procedur przyznawania zamówień publicznych na roboty budowlane.

5. Regulacje Unii Europejskiej dotyczące nieterminowych płatności

6. Zamówienia publiczne na roboty budowlane w Unii Europejskiej

Więcej informacji dotyczących zamówień publicznych na roboty budowlane zawartych jest w załączniku na płycie CD.

Zgodnie z treścią tych dyrektyw wszystkie jednostki publiczne powinny rozpisywać przetargi w skali europejskiej, jeśli przewidywana suma zamówienia przekracza wartość graniczną określoną w dyrektywach. Dyrektywy określają również procedury ogłaszania przetargów i podejmowania decyzji o przyznaniu zamówienia.

Opisując usługę, dostawę lub roboty, jednostka ogłaszająca przetarg powinna w tym celu posługiwać się normami europejskimi (EN) lub europejską aprobatą techniczną (ETA). Tylko wówczas, gdy nie są one dostępne, można stosować inne dokumenty techniczne. Ten wymóg stosowany w dyrektywach o przyznawaniu zamówień publicznych podkreśla znaczenie norm europejskich (EN) oraz europejskich aprobat technicznych (ETA), sporządzanych zgodnie z dyrektywą o wyrobach budowlanych.

W dziedzinie budownictwa zagadnienia związane ze zniesieniem barier w handlu wyrobami budowlanymi regulowane są dyrektywą Nowego Podejścia Rady Wspólnot Europejskich w sprawie zbliżenia ustaw i aktów wykonawczych państw członkowskich dotyczących wyrobów budowlanych 89/106/EEC, tzw. dyrektywą o wyrobach budowlanych (DWB), wraz ze zmianami wprowadzonymi dyrektywą 93/68/EEC.

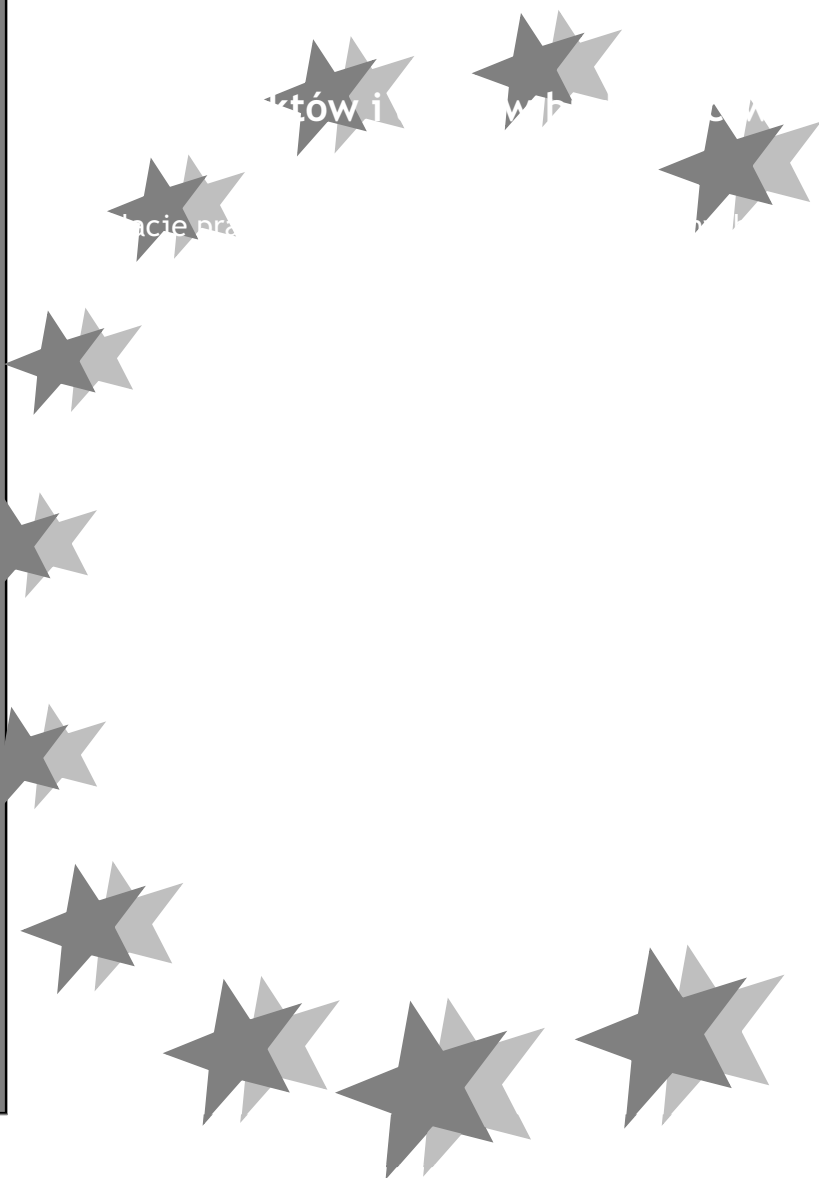
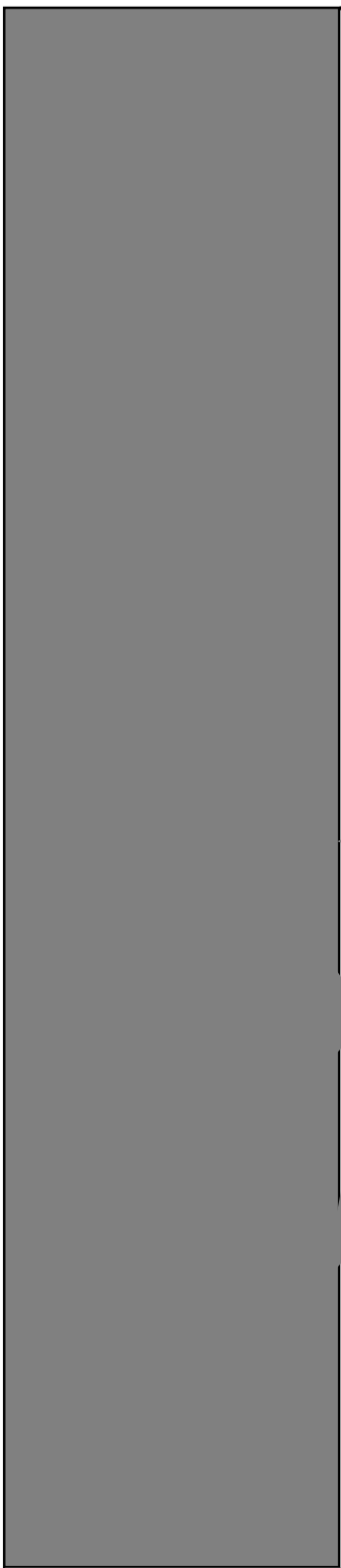
Określa ona warunki wprowadzania i stosowania na rynku europejskim wyrobów produkowanych na potrzeby budownictwa. Wyroby, które uznano za nadające się do zamierzonego stosowania w jednym państwie członkowskim, muszą być również dopuszczone do użytku w pozostałych państwach członkowskich. Standardowe elementy Nowego Podejścia oparte są na następujących założeniach:

- wyroby budowlane, wprowadzane na rynek Unii, muszą mieć takie cechy, aby obiekty do budowy których zostaną użyte, spełniały wymagania podstawowe,
- wyroby te muszą w związku z tym odpowiadać wymaganiom europejskich ustaleń technicznych,
- zgodność wyrobu z ustaleniami technicznymi musi być potwierdzona odpowiednią procedurą oceny zgodności,
- producent, który przeprowadził odpowiednią procedurę oceny zgodności ma prawo znakowania wyrobu znakiem zgodności CE.

Jakość produktów i usług w budownictwie

1. Regulacje prawne dotyczące wyrobów budowlanych

DWB odmiennie od innych dyrektyw nie określa wymagań zasadniczych dla wyrobów, lecz wymagania podstawowe dla obiektów budowlanych. Muszą być spełnione przez uzasadniony ekonomicznie okres użytkowania, z zastrzeżeniem normalnej konserwacji obiektów. Są one szczegółowo określone w załączniku 1 DWB i dotyczą:

- bezpieczeństwa konstrukcji

Obiekty budowlane powinny być tak zaprojektowane i wykonane, aby obciążenia mogące na nie działać w trakcie wznoszenia i użytkowania nie prowadziły do zawalenia się całego obiektu lub jego części, znacznych odkształceń o niedopuszczalnej wielkości, uszkodzenia części obiektów, instalacji lub zamontowanego wyposażenia w wyniku znacznych odkształceń nośnych elementów konstrukcji oraz uszkodzenia na skutek wypadku w stopniu nieproporcjonalnym do wywołującej go przyczyny.

- bezpieczeństwa pożarowego

Obiekty budowlane powinny być tak zaprojektowane i wykonane, aby w przypadku pożaru nośność konstrukcji mogła być zapewniona przez założony okres, powstawanie i rozprzestrzenianie się ognia i dymu w obiektach było ograniczone, mieszkańcy mogli opuścić obiekt lub być uratowani w inny sposób. Musi być również uwzględnione bezpieczeństwo ekip ratowniczych.

- bezpieczeństwa użytkowania

Obiekty budowlane powinny być tak zaprojektowane i wykonane, aby w trakcie użytkowania nie stwarzały ryzyka wypadków, takich jak: poślizgnięcia, upadki, zderzenia, oparzenia, porażenia prądem elektrycznym, obrażenia w wyniku eksplozji.

- odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska;

Obiekty budowlane powinny być tak zaprojektowane i wykonane, aby nie stanowiły zagrożenia dla higieny lub zdrowia mieszkańców lub sąsiadów, w szczególności w wyniku: wydzielania się gazów toksycznych, obecności szkodliwych cząstek lub gazów w powietrzu, emisji niebezpiecznego promieniowania, zanieczyszczenia lub zatrucia wody lub gleby, nieprawidłowego usuwania ścieków, dymu lub odpadów w postaci stałej lub ciekłej oraz obecności wilgoci w częściach obiektów lub na powierzchniach wewnętrznych obiektów.

- ochrony przed hałasem i drganiami

Obiekty budowlane powinny być tak zaprojektowane i wykonane, aby hałas, na który narażeni są mieszkańcy lub ludzie znajdujący się w pobliżu, nie przekraczał poziomu stanowiącego zagrożenie dla ich zdrowia oraz pozwalał im spać, odpoczywać i pracować w zadowalających warunkach.

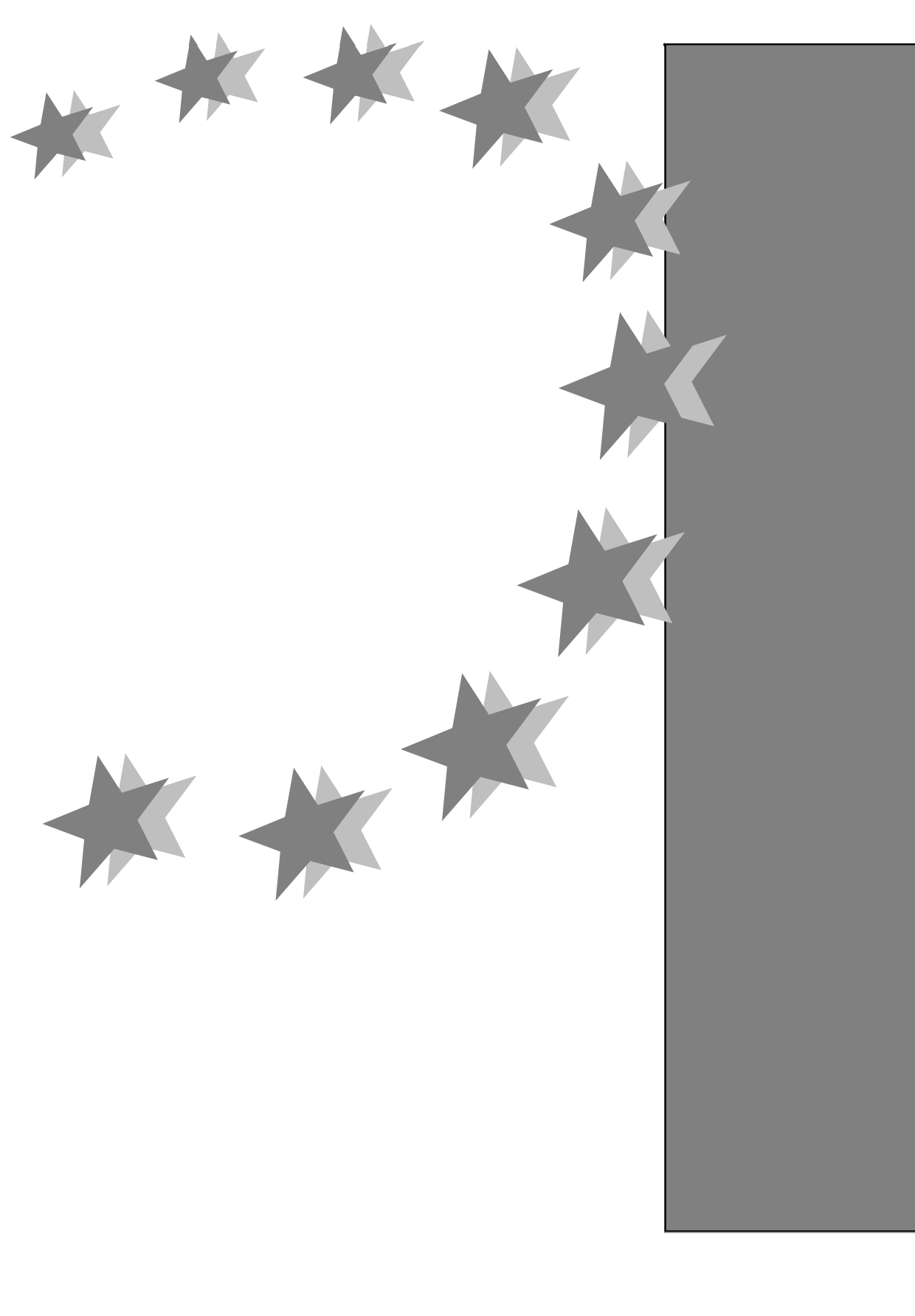
- oszczędności energii i odpowiedniej izolacyjności cieplnej przegród

Obiekty budowlane i ich instalacje grzewcze, chłodzące i wentylacyjne powinny być zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby utrzymać na niskim poziomie ilość energii wymaganej do ich użytkowania, przy uwzględnieniu miejscowych warunków klimatycznych i potrzeb użytkowników.

Wyroby budowlane, wprowadzane na rynek Unii, muszą mieć takie właściwości użytkowe, aby prawidłowo zaprojektowane i wykonane obiekty budowlane, w których wyroby te zostaną zastosowane, spełniały wymagania podstawowe, określone w DWB. Wymagania dla wyrobów budowlanych nie są określone w samej DWB, ale zawarte są w ustaleniach technicznych, tj. w zharmonizowanych normach i aprobatkach technicznych.

Zasady przejścia od wymagań podstawowych dla obiektu budowlanego, określonych w DWB, do wymaganych właściwości użytkowych wyrobów, określanych w ustaleniach technicznych, zawierają dokumenty interpretacyjne, opracowane dla każdego z wymagań podstawowych.

DWB nie narzuca państwom członkowskim przepisów odnośnie do wznoszonych obiektów budowlanych. DWB ujednocila metody badawcze, metody deklarowania wartości cech użytkowych wyrobów oraz systemy oceny zgodności. Wybór wymaganych wartości cech użytkowych wyrobów według określonych klas leży w gestii każdego z państw członkowskich.

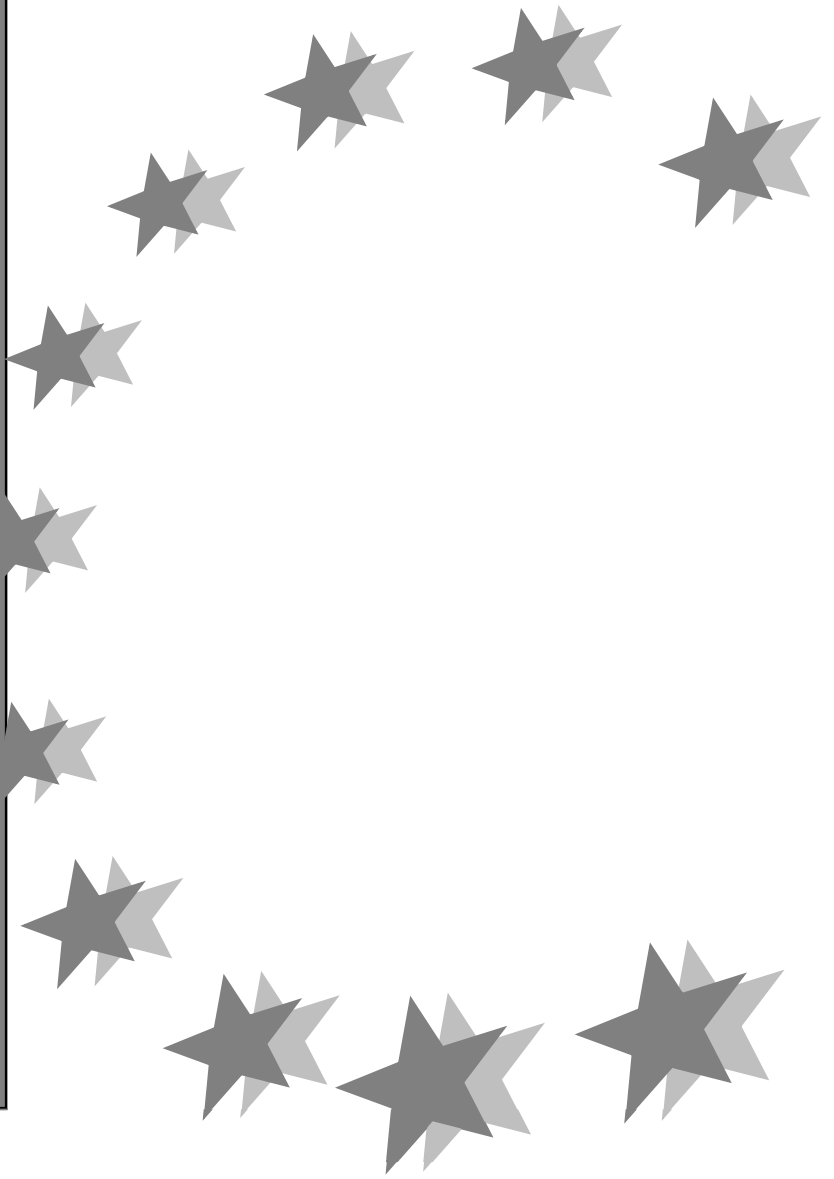
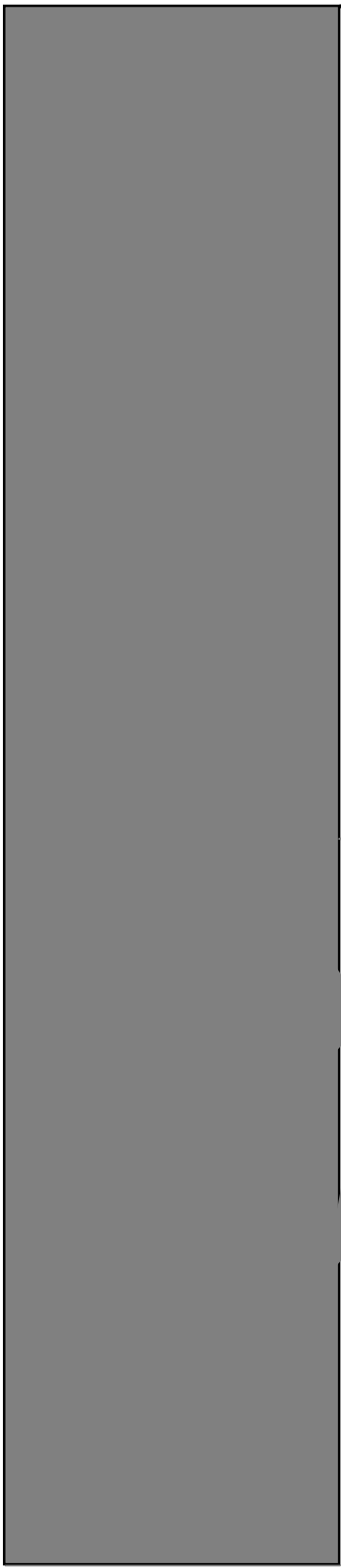
W rozumieniu DWB „wyrób budowlany” oznacza każdy wyrób wyprodukowany w celu wbudowania go na stałe w obiekty budowlane, obejmujące zarówno budynki, jak i budowle. Wyroby budowlane obejmują również instalacje i ich części: grzewcze, klimatyzacyjne, wentylacyjne, sanitarne, elektryczne, magazynowe do przechowywania substancji niebezpiecznych dla środowiska; jak również prefabrykowane obiekty budowlane, które jako takie oznaczono, na przykład prefabrykowane domy, prefabrykowane garaże i silosy. W uzupełnieniu do dyrektywy Komisja wydała Zalecenia C „Postępowanie z zestawami i systemami na podstawie Dyrektywy o wyrobach budowlanych”. Wyrób budowlany jest „zestawem”, jeśli składa się z co najmniej dwóch odrębnych elementów, które trzeba połączyć przed zamontowaniem na stałe w obiekcie. Wówczas zestaw staje się „zmontowanym systemem”. Zestaw jest wyrobem budowlanym, podczas gdy zmontowany system nie.

Do niektórych wyrobów budowlanych stosuje się nie tylko DWB, lecz również inne właściwe dyrektywy np. zainstalowane na stałe pompy ściekowe są z definicji wyrobami budowlanymi, w odniesieniu do których mają zastosowanie nie tylko wymagania podstawowe DWB dotyczące ochrony zdrowia, higieny i środowiska, lecz również wymagania podstawowe Dyrektywy o bezpieczeństwie maszyn oraz Dyrektyw o urządzeniach niskiego napięcia. Taki wyrób musi spełnić wymagania podstawowe wszystkich właściwych dyrektyw, np.

- do zbiorników ciśnieniowych odnoszą się dyrektywy - 87/404/EEC; 90/488/EEC; 93/68/EEC

2. Inne wybrane dyrektywy związane z branżą budowlaną

- urządzenia elektryczne wytwarzające pole elektromagnetyczne
- 89/336/EEC; 92/31/EEC; 93/68/EEC
- sprzęt ochrony osobistej - 89/686/EEC; 93/68/EEC; 96/58/EEC

W DWB przyjęto, że wymagania dla stosowanych tradycyjnie wyrobów budowlanych zostaną zawarte w zharmonizowanych normach europejskich (EN), natomiast dla wyrobów innowacyjnych będą wydawane europejskie aprobaty techniczne (ETA). Obydwa rodzaje dokumentów objęto wspólną nazwą „ustalenia techniczne”.

Zadanie opracowania i wydawania zharmonizowanych norm europejskich na wyroby budowlane zostało powierzone Europejskiemu Komitetowi Normalizacyjnemu (CEN) i Europejskiej Komisji Normalizacyjnej Elektrotechniki (CENELEC).

Zgodnie z artykułem 7 DWB zharmonizowane normy na wyroby budowlane powinny być ustanawiane przez europejskie organizacje na podstawie mandatów wydawanych przez Komisję Europejską. Mandat zawiera szczegółowe dane dotyczące zawartości zharmonizowanej normy oraz wskazuje określony w decyzji Komisji Europejskiej system oceny zgodności. Opracowane na podstawie mandatów normy powinny charakteryzować wyrób przede wszystkim na podstawie jego właściwości użytkowych, przy uwzględnieniu postanowień dokumentów interpretacyjnych. Norma EN staje się normą zharmonizowaną po przyjęciu przez Komisję i ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym UE.

Norma zharmonizowana wymaga transpozycji do krajowego systemu normalizacyjnego każdego z państw członkowskich i dopiero w tej formie staje się ustaleniem technicznym.

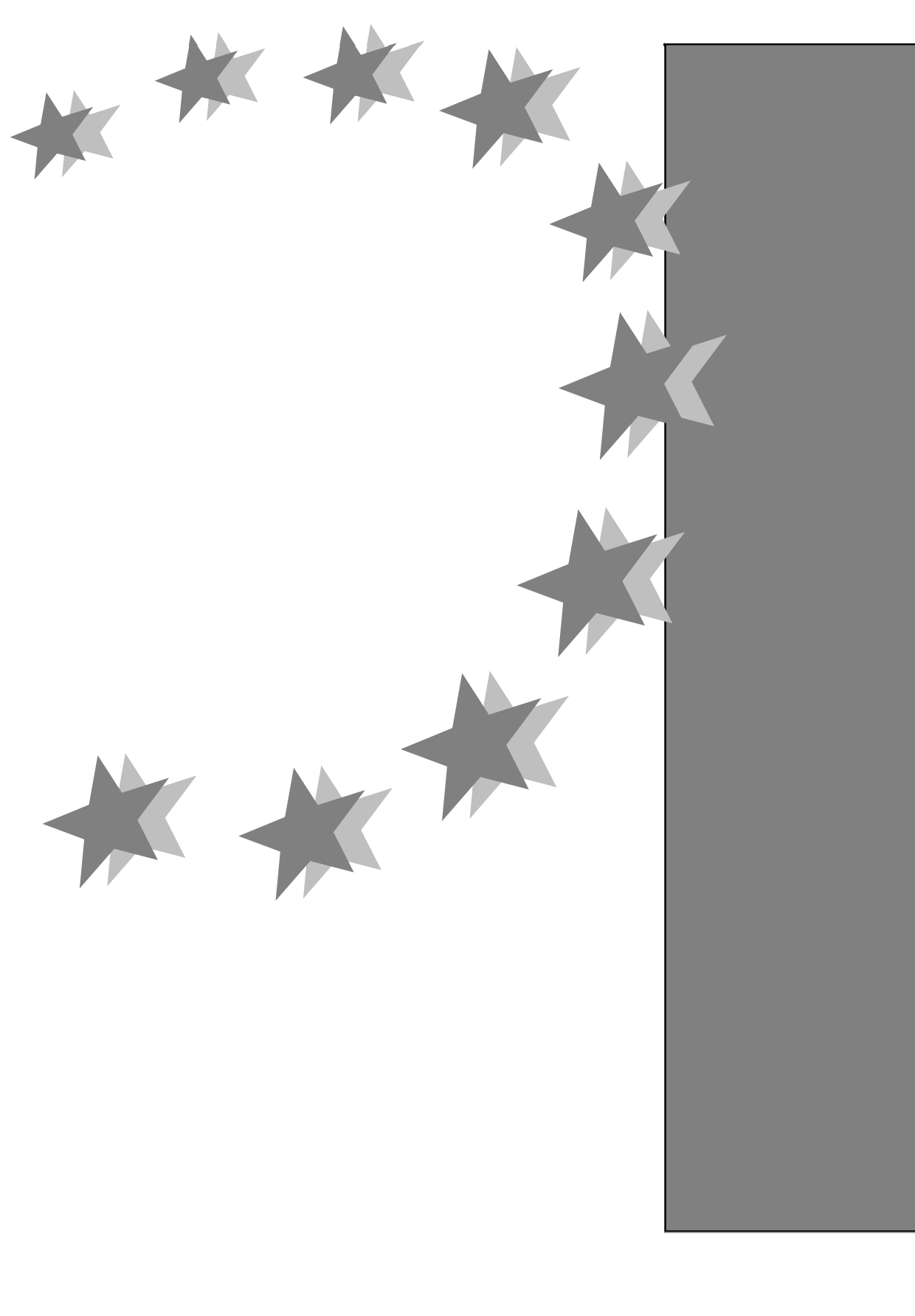
W polskich przepisach kwestie te reguluje Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 5 sierpnia 1998 r. (Dz.U. z 1999, Nr 107, poz. 679) w sprawie aprobat i kryteriów technicznych oraz jednostkowego stosowania wyrobów budowlanych, wraz z późniejszymi zmianami.

Dla wyrobów budowlanych, co do których stan wiedzy nie daje podstaw do opracowania norm, wydawane są europejskie aprobaty techniczne ETA. Oceną przydatności do stosowania takich nowych wyrobów, wykraczających poza tradycyjny obszar normalizacji ze względu na ich nowatorski charakter, zajmują się jednostki naukowo-badawcze o odpowiednim potencjale naukowym i badawczym, zapewniające dodatkowo bezstronność ocen w stosunku do producentów wyrobów. Jednostki te współpracują ze sobą na forum utworzonej z mocy DWB Europejskiej Organizacji do spraw Aprobatek Technicznych (EOTA).

3. Europejskie normy i aprobaty techniczne

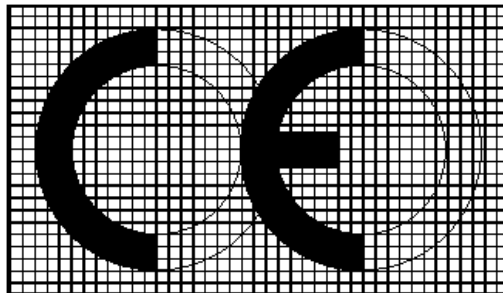

Warunkiem oznaczania CE wyrobu i umieszczenia go na rynku jest przeprowadzenie przez producenta oceny zgodności wyrobu ze zharmonizowanymi ustaleniami technicznymi, tj. zharmonizowaną normą europejską lub z europejską aprobatą techniczną.

Znak CE wskazuje, że dane wyroby spełniają wymagania podstawowe wszystkich dyrektyw mających zastosowanie w tym przypadku oraz że wyroby przeszły ocenę zgodności w trybie określonym w dyrektywie. Ponadto państwa członkowskie są obowiązane podjąć właściwe środki w celu ochrony znaku CE.

W DWB znak CE określa że:

- wyroby są zgodne z właściwymi normami krajowymi wprowadzającymi normy zharmonizowane, których wykaz opublikowano w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich, lub
- są zgodne z europejską aprobatą techniczną, wydaną w trybie określonym w rozdz. III DWB;
- są zgodne z czysto krajowymi ustaleniami technicznymi, które - zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 4, ust. 3 DWB - bazują na domniemaniu zgodności z wymaganiami podstawowymi obiektów w takim zakresie, w jakim nie wprowadzono dla nich norm zharmonizowanych (Państwa Członkowskie ogłaszają wykaz tych krajowych ustaleń technicznych, a Komisja Europejska również publikuje je w Dzienniku Urzędowym).

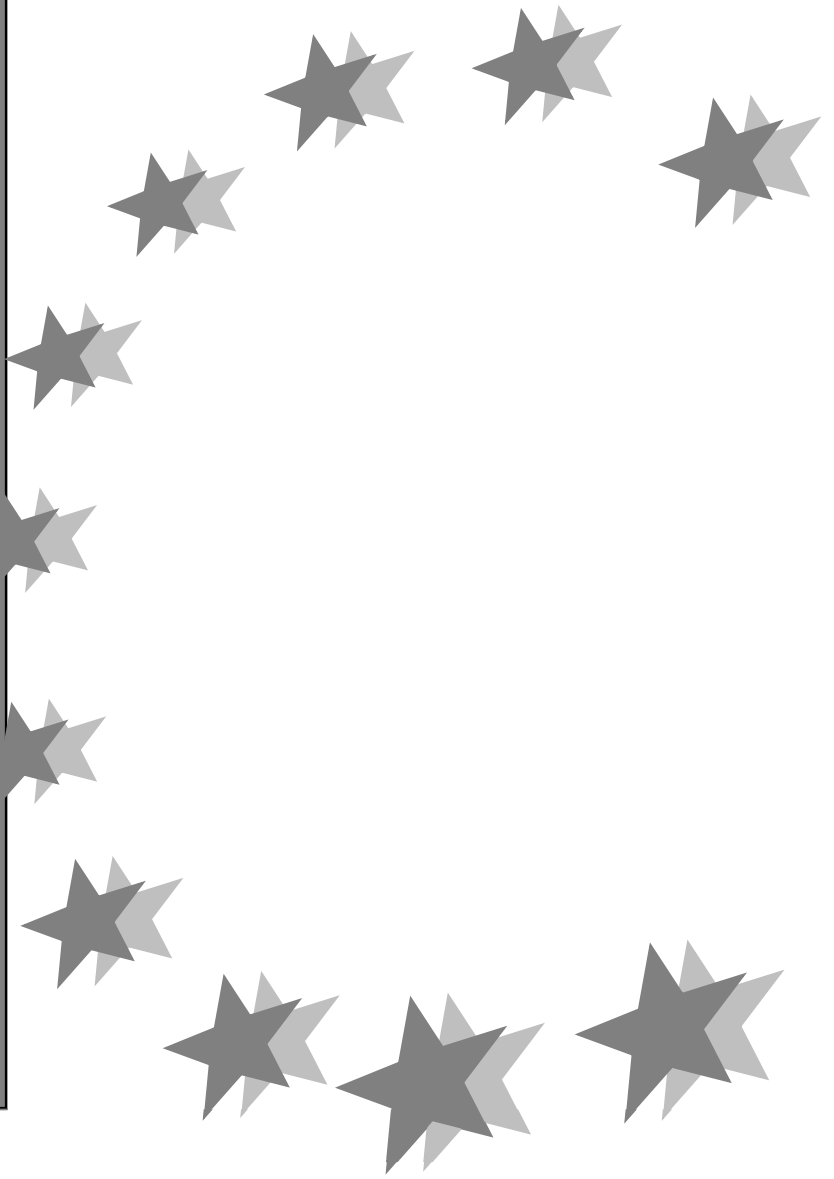
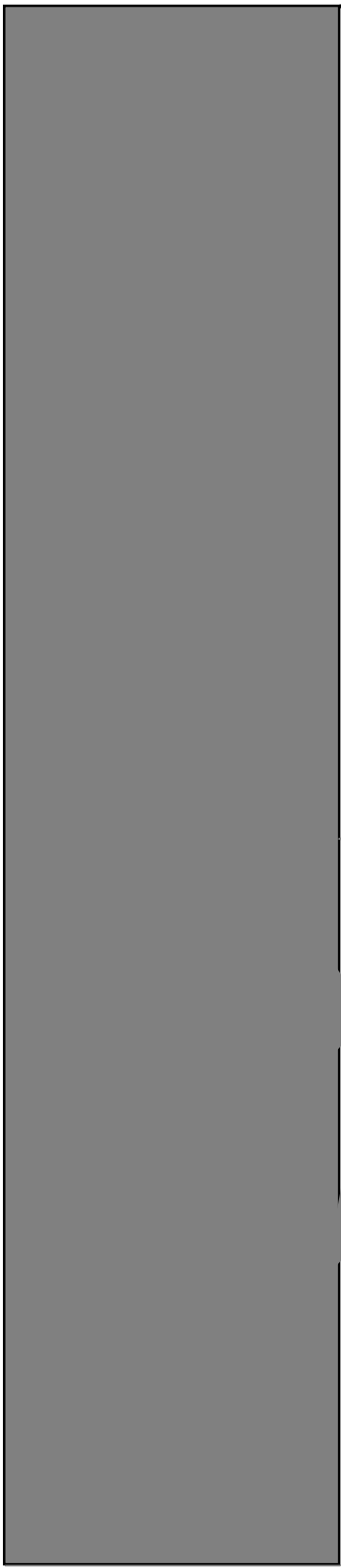
Najważniejsze warunki wstępne dotyczące znakowania wyrobów budowlanych symbolem CE wiążą się z atestacją zgodności wyrobu dokonywaną przez jego producenta. Procedura atestacji zgodności obejmuje różne elementy, które producent może wykonywać samodzielnie na własną odpowiedzialność lub z udziałem zatwierdzonej jednostki badawczej, kontrolnej lub certyfikującej.

W punkcie 1 załącznika III DWB wymieniono elementy, które można stosować w celu atestacji zgodności. Załącznik ten zawiera ponadto systemy wraz z kom-

4. Zasady oceny zgodności i umieszczania znaku CE na wyrobach

Postać graficzna znaku CE: www.conformance.co.uk/CE_MARKING/CELOGO?ce_logo.html

binacją elementów składowych, których stosowanie zaleca się w odniesieniu do wyrobów budowlanych.

System, który należy stosować do danego wyrobu, przyjmuje Komisja po zasięgnięciu opinii Stałego Komitetu Budownictwa kwalifikowaną większością głosów. Decyzje ogłasza się w Dzienniku Urzędowym UE i są one wiążące dla wszystkich producentów. (Dziennik Urzędowy ukazuje się we wszystkich językach urzędowych Wspólnoty).

Procedura oceny zgodności może obejmować następujące elementy określone w DWB:

- a) wstępne badania typu wyrobu prowadzone przez producenta lub notyfikowaną (upoważnioną) jednostkę,
- b) badanie próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym, prowadzone przez producenta lub notyfikowaną jednostkę zgodnie z ustalonym planem badań,
- c) badanie sondażowe próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym, w obrocie handlowym lub na budowie, prowadzone przez producenta lub notyfikowaną jednostkę,
- d) badanie przez producenta lub notyfikowaną jednostkę próbek z partii przygotowanej do wysłania albo dostarczonej odbiorcy,
- e) zakładową kontrolę produkcji,
- f) wstępną inspekcję zakładu produkcyjnego i zakładowej kontroli produkcji przez notyfikowaną jednostkę,
- g) dozоровanie, ocenę i akceptację zakładowej kontroli produkcji przez notyfikowaną jednostkę.

System oceny zgodności określa stopień zaangażowania producenta i jednostek notyfikowanych w wykonywaniu poszczególnych elementów procedury oceny zgodności wyrobu z ustaleniami technicznymi.

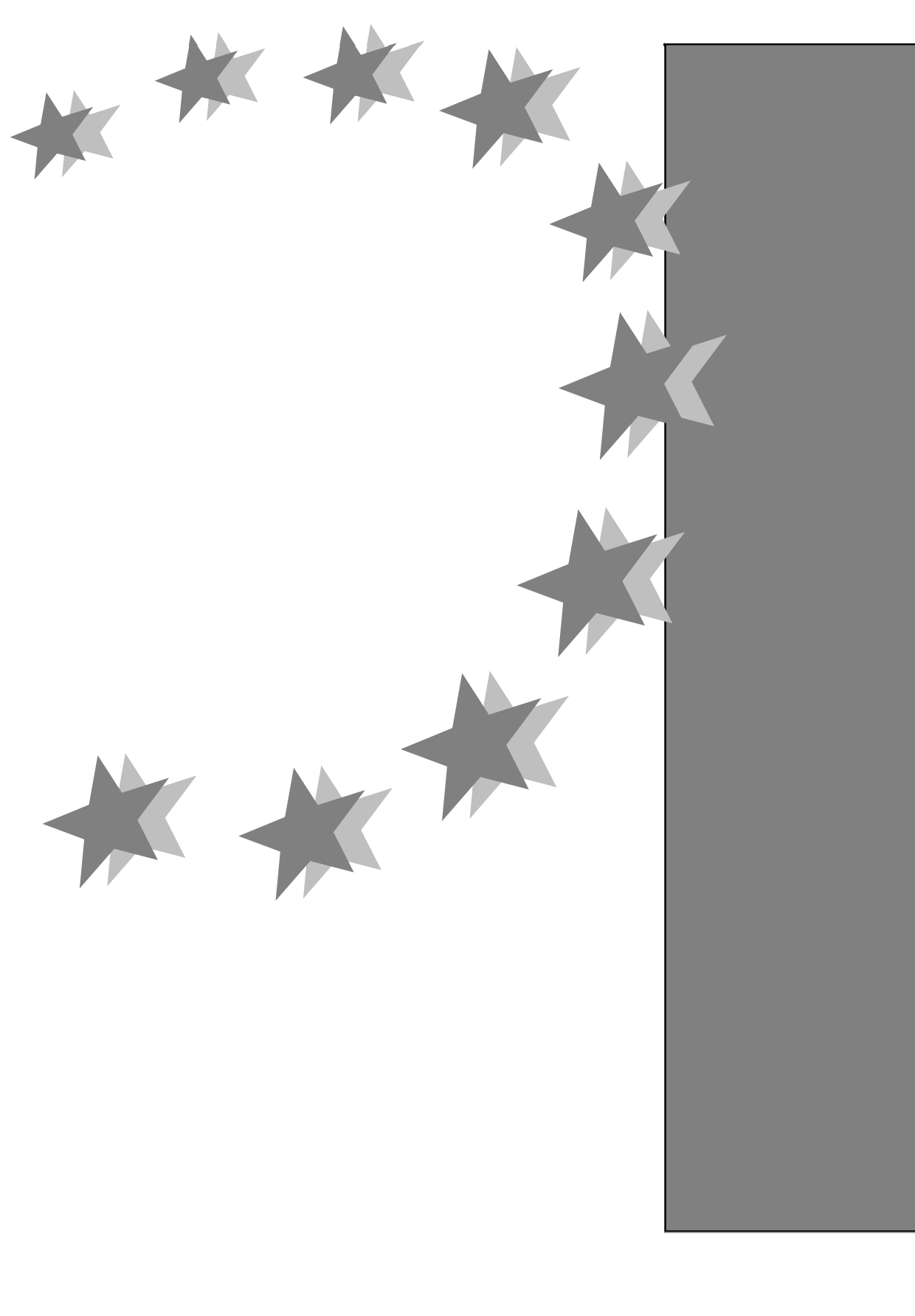
Do notyfikowanych jednostek należą instytucje: certyfikujące zgodność wyrobów, certyfikujące zakładowe systemy kontroli produkcji, kontrolujące, oraz laboratoria badawcze. Jednostka certyfikująca przeprowadza certyfikację zgodności według ustalonych zasad postępowania. W zależności od systemu atestacji certyfikacja może dotyczyć wyrobu lub kontroli produkcji. Funkcjami jednostki kontrolującej są: ocena działań producenta w zakresie kontroli produkcji, a także wybór i ocena wyrobów według określonych kryteriów. Laboratorium badawcze przeprowadza pomiary, badania i próby, bądź w inny sposób ustala cechy lub właściwości użytkowe wyrobów. Jednostki certyfikujące, a także organy kontrolujące i laboratoria badawcze, uczestniczące w procesie atestacji zgodności, powinny być specjalnie notyfikowane do określonych zadań przez poszczególne państwa członkowskie UE.

System oceny zgodności ustala Komisja Europejska dla danego wyrobu lub grupy wyrobów. Jest on podawany w normach zharmonizowanych i europejskich aprobaty technicznych.

Jest on ustalany w zależności od:

- rodzaju wyrobu,
- roli, jaką odgrywa wyrób w odniesieniu do wymagań podstawowych,
- wpływu, jaki zmienność cech wyrobu może mieć na jego zdolność do spełnienia założonej funkcji,
- prawdopodobieństwa występowania wad wyrobu w trakcie produkcji.

DWB zaleca stosowanie dwóch procedur oceny zgodności, a mianowicie:

- certyfikacji zgodności wyrobu przez upoważnioną jednostkę certyfikującą na podstawie dwóch wariantowych systemów: 1+, 1,
- deklaracji zgodności wyrobu przez producenta na podstawie czterech wariantowych systemów: 2+, 2, 3, 4.

Procedury oceny zgodności przewidziane przez DWB oparte są na podstawowym założeniu, że producent posiada w wytwórni system kontroli produkcji, pozwalający zapewnić zgodność wyrobów z odpowiednimi ustaleniami technicznymi.

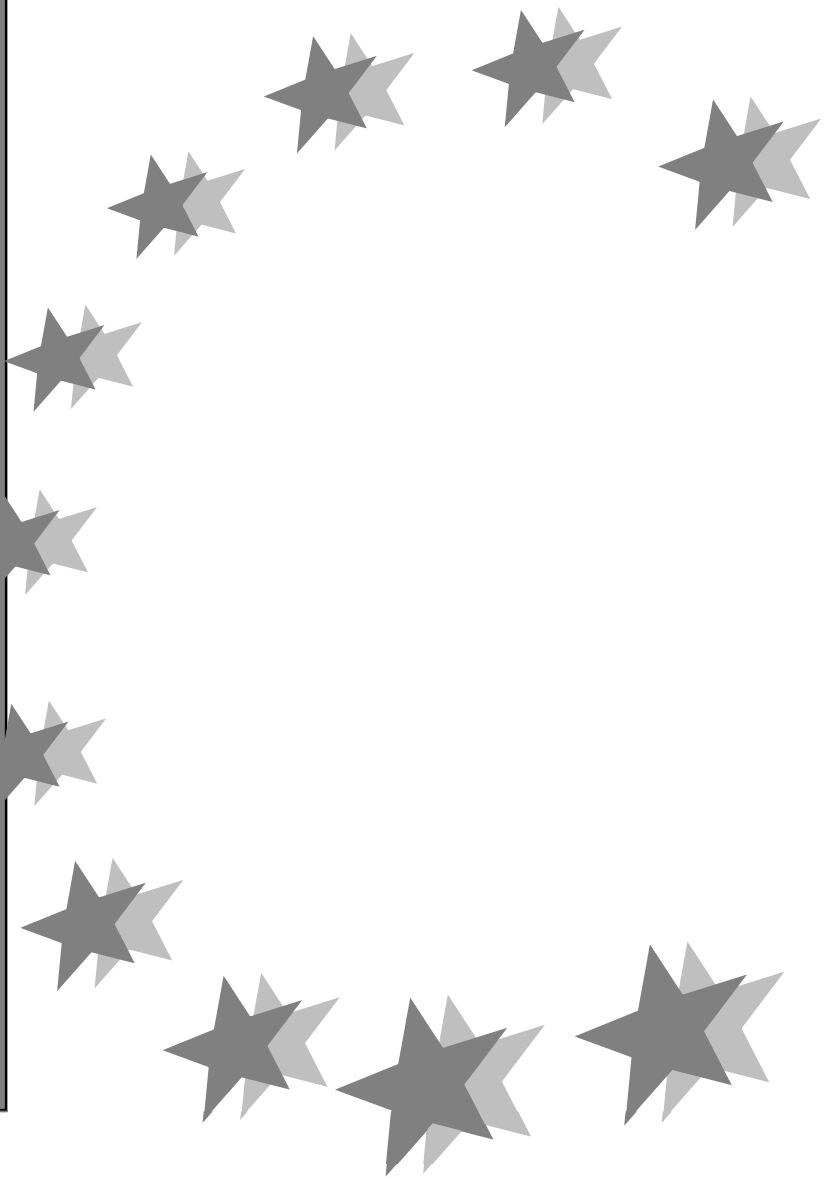
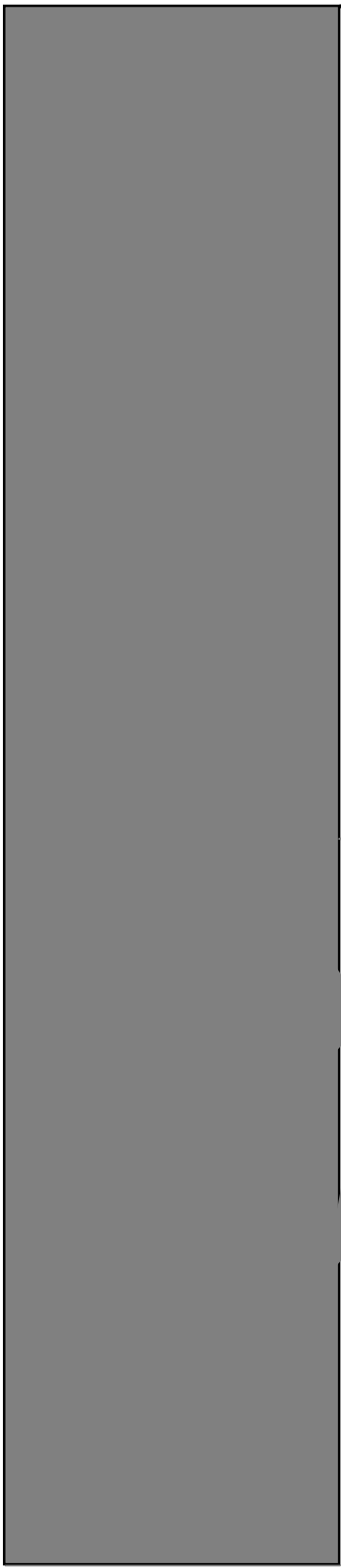
Zakładowa kontrola produkcji oznacza stałą wewnętrzną kontrolę produkcji prowadzoną przez producenta. Wszystkie jej elementy, wymagania i postanowienia przyjęte przez producenta powinny być w sposób systematyczny dokumentowane poprzez zapisywanie zasad i procedur postępowania. Zakładowa kontrola produkcji jest podstawowym składnikiem systemów oceny - jest ona wymagana we wszystkich systemach. Jeśli producent nie dysponuje zakładową kontrolą produkcji, wówczas nie ma prawa do oznaczania swoich wyrobów CE zgodnie z DWB.

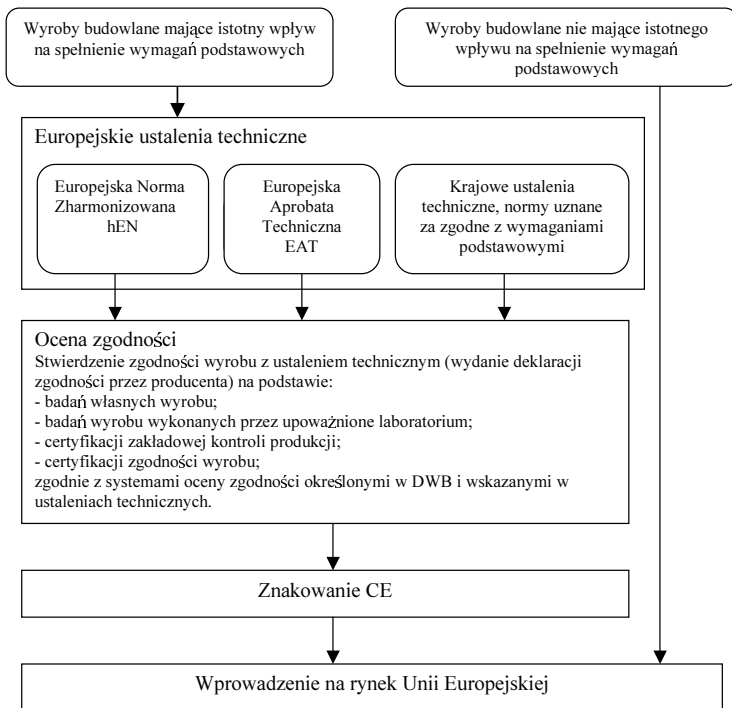
Artykuł 4 ust. 5 DWB porusza zagadnienie wyrobów odgrywających mniejszą rolę w spełnieniu wymagań podstawowych przez obiekty budowlane i wykonywanych z uznanymi zasadami wiedzy technicznej. Dla tego rodzaju wyrobów nie będą wymagane specjalne procedury, a jedynie wydanie przez producenta deklaracji zgodności z „uznanymi regulami sztuki budowlanej” będzie upoważniać do wprowadzania tych wyrobów na rynek. Wykaz tych wyrobów sporządzony zostanie przez Komisję po zasięgnięciu opinii Stałego Komitetu Budownictwa. Wyroby te nie mogą być oznaczane CE. Jak dotąd wykaz tych wyrobów nie został opracowany.

Opisane powyżej regulacje objęte dyrektywą budowlaną zostały już przeniesione do polskich przepisów. Ramy prawne do wprowadzenia w Polsce dyrektyw Nowego Podejścia stworzyła Ustawa z 28 kwietnia 2000 r. (Dz.U. z 2000, Nr 43, poz. 483) o systemie oceny zgodności, akredytacji oraz zmianie niektórych ustaw. Została ona zastąpiona Ustawą o systemie oceny zgodności z 30 sierpnia 2002 r. (Dz.U. z 2002, Nr 166, poz. 1360), zgodnie z którą przepisy nakładające na producentów obowiązek dokonywania oceny zgodności wyrobów z zasadniczymi wymaganiami stosuje się od dnia uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej. Do tego czasu obowiązują dotychczasowe przepisy oparte na Ustawie o badaniach i certyfikacji z

Źródło: Kaproń M., *Dyrektywy Unii Europejskiej, Serwis Budowlany*: http://www.budowlany.net/prawny.php?art_id=67

3 kwietnia 1993 r. (Dz.U. z 1993, Nr 55, poz. 250), przewidującej oznaczenia niektórych wyrobów znakiem bezpieczeństwa „B”. Aktem prawnym wdrażającym wspólnotowe rozwiązania w zakresie oceny zgodności wyrobów budowlanych jest rozporządzenie do Ustawy - Prawo budowlane: rozporządzenie ministra infrastruktury z dnia 2 grudnia 2002 r. (Dz.U. z 2002, Nr 209, poz. 1779) w sprawie systemów oceny zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu ich oznaczania znakowaniem CE.

W odniesieniu do wyrobów budowlanych, dla których nie ma norm zharmonizowanych ani europejskich aprobat technicznych, będzie funkcjonował krajowy system przewidujący oznaczenie znakiem budowlanym. Będzie to procedura krajowa, w znacznym stopniu zbieżna z obecnie stosowanymi regulacjami (art. 10 ustawy - Prawo budowlane), dotyczącymi dopuszczania wyrobów budowlanych do obrotu i powszechnego stosowania. Istotne zmiany to brak certyfikacji na znak bezpieczeństwa dla tych wyrobów. Zakres przedmiotowy stosowania tej procedury w miarę opracowywania europejskich specyfikacji technicznych będzie sukcesywnie ograniczany.

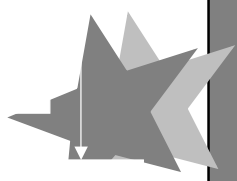
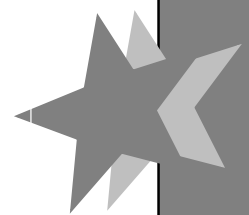
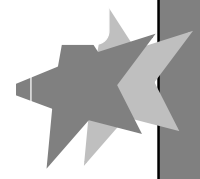
Obecnie, zgodnie z Rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 31 lipca 1998 r. (Dz.U. z 1998, Nr 113, poz. 728) w sprawie systemów oceny

Procedura wprowadzania wyrobów budowlanych
na rynek Unii Europejskiej

na r
prowadza
i / p
w budowla

zgodności, wzoru deklaracji zgodności oraz sposobu znakowania wyrobów budowlanych dopuszczanych do obrotu i powszechnego stosowania w budownictwie, wyroby budowlane powinny być znakowane znakiem budowlanym, którego wzór określa załącznik nr 2 do rozporządzenia. Oznakowane znakiem budowlanym mogą być wyłącznie wyroby, na które wydano właściwe dokumenty atestacyjne, wymagane prawem budowlanym:

- certyfikat na znak bezpieczeństwa,
- certyfikat zgodności z Polską Normą wyrobu lub aprobatą techniczną,
- deklarację zgodności producenta wyrobu z Polską Normą wyrobu lub aprobatą techniczną.

Obowiązek znakowania znakiem budowlanym nie dotyczy wyrobów budowlanych nie mających istotnego wpływu na bezpieczeństwo użytkowania obiektów budowlanych, w których są one stosowane, oraz wyrobów wytwarzanych wg uznanych zasad sztuki budowlanej. Wykaz takich wyrobów budowlanych został określony przez Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 24 lipca 1998 (Dz.U. z 1998, Nr 99, poz. 637) w sprawie określenia wykazu wyrobów budowlanych, nie mających istotnego wpływu na spełnianie wymagań podstawowych oraz wyrobów wytwarzanych i stosowanych według uznanych zasad sztuki budowlanej.

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej opracowało program dotacji dla przedsiębiorców na dofinansowanie kosztów uzyskania certyfikatu wyrobu, wymaganego na rynkach zagranicznych. Program ten będzie realizowany w latach 2003-2006. Z programu mogą korzystać wszyscy przedsiębiorcy posiadający status małego lub średniego przedsiębiorcy, wytwarzający towary w kraju lub świadczący usługi krajowe. Program przewiduje możliwość dofinansowania ponoszonych przez przedsiębiorcę kosztów związanych z certyfikacją wyrobów. Więcej szczegółowych informacji można znaleźć na stronie internetowej realizatora programu - Państwowej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości: <http://www.parp.gov.pl>

Dyrektywa o odpowiedzialności za wyrób (85/374/EWG), którą stosuje się do wszystkich wyrobów objętych dyrektywami Nowego Podejścia, zmusza dostawców do wytwarzania bezpiecznych wyrobów, aby uniknąć kosztów odpowiedzialności za wadliwe wyroby. Oznacza to również, że dyrektywy Nowego Podejścia i dyrektywa o odpowiedzialności za wyrób uzupełniają się, gwarantując właściwą ochronę.

Dyrektywa o odpowiedzialności za wyrób opiera się na fundamentalnej zasadzie, która mówi, że: „Producent jest odpowiedzialny za szkody przeciwko osobom lub mieniu spowodowane wadami wyrobu”.

Producent jest odpowiedzialny za projektowanie oraz wyprodukowanie wyrobu. Może również stosować finalne wyroby, gotowe części lub komponenty lub

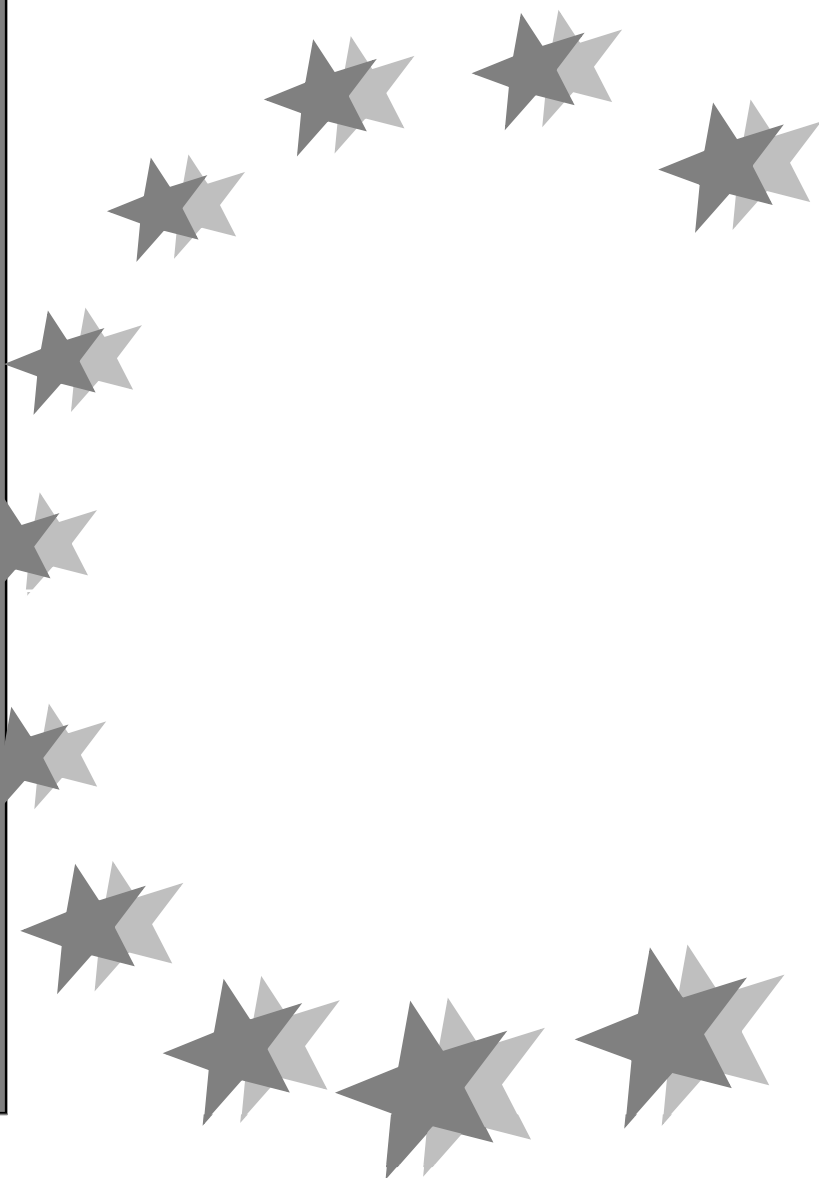

Wzór znaku dopuszczenia do
obrotu i powszechnego
stosowania w budownictwie

5. Zasady odpowiedzialności za wyrób w sektorze budowlanym

Wzór znaku dopuszczenia do
obrotu i powszechnego
stosowania w budownictwie

podzlecać swoje zadania, jednak musi zachować pełną kontrolę i mieć niezbędne kompetencje do wzięcia odpowiedzialności za wyrób. Odpowiada on wyłącznie i ostatecznie za zgodność wyrobu, ponieważ wyrób został wprowadzony pod jego nazwą. Producent, który podzleca część lub całość swojej działalności, nie może w żadnych okolicznościach zwolnić się od odpowiedzialności na rzecz innej osoby.

Dyrektywa o odpowiedzialności za wyrób obejmuje swoim zakresem wszystkie przedmioty ruchome i elektryczne, jak również materiały (surowce) i komponenty wyrobów gotowych.

Odpowiedzialność producenta za wyrób nie jest automatyczna. Osoba poszkodowana, zarówno kupujący, jak i użytkownik wadliwego wyrobu, musi wystąpić z roszczeniem, by uzyskać odszkodowanie. Ofiara otrzyma odszkodowanie tylko wtedy, gdy udowodni, że poniosła szkodę, że wyrób był wadliwy oraz że to ten wyrób spowodował szkodę. Jeśli osoba poszkodowana swoim działaniem przyczyniła się do powstania szkody, wówczas odpowiedzialność producenta może ulec zmniejszeniu, a nawet całkowitemu wyłączeniu.

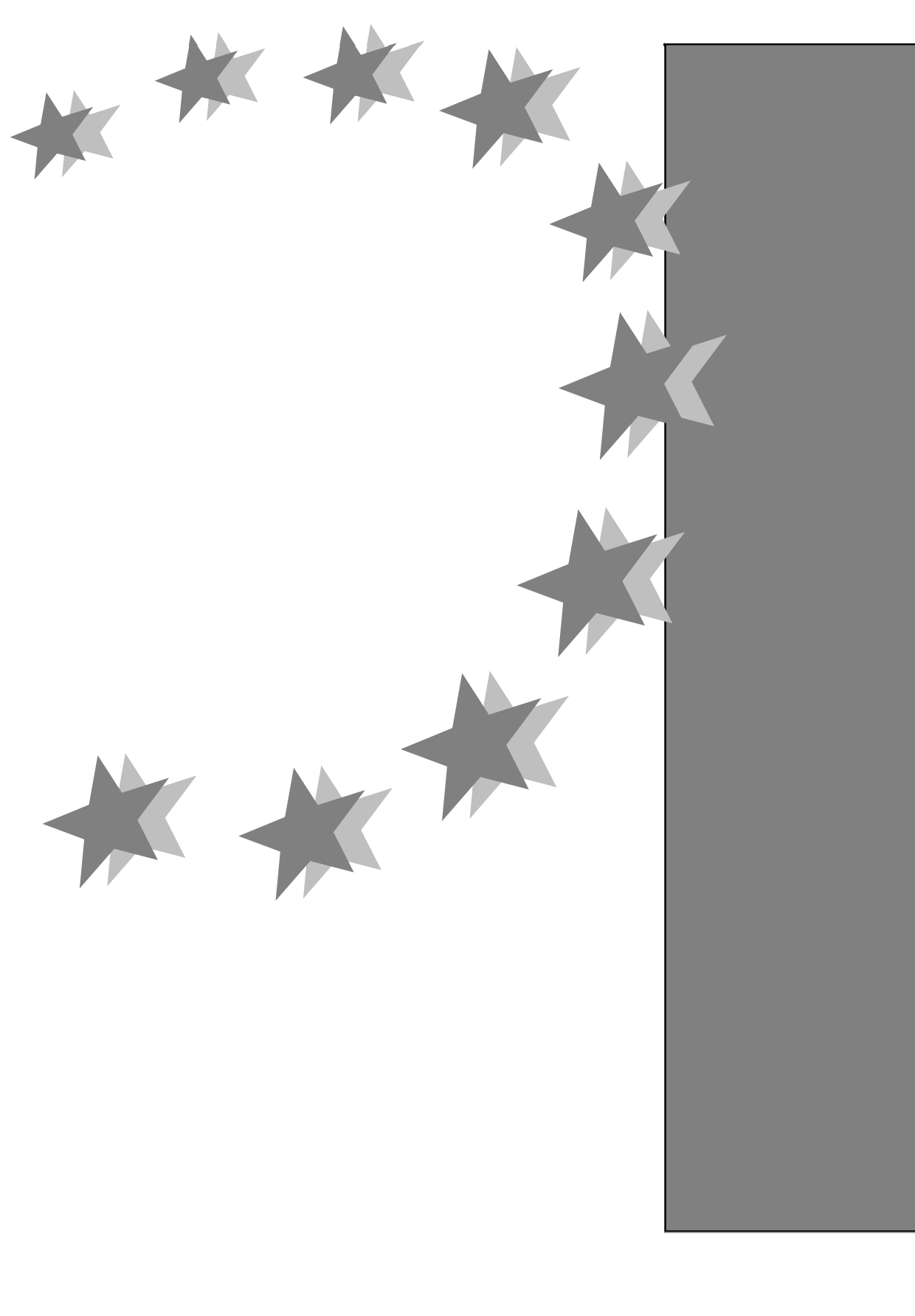
Dyrektywa o odpowiedzialności za wyrób nie wymaga od państw członkowskich uchylecia innych przepisów o odpowiedzialności. W tym zakresie przepisy dyrektywy stanowią rozwinięcie i uzupełnienie obowiązujących przepisów krajowych od odpowiedzialności. Wybór uzasadnienia, na podstawie którego zostanie wszczęte postępowanie, należy do osoby poszkodowanej.

Rozszerzenie Unii stwarza dla polskich przedsiębiorstw szansę na rozpoczęcie działalności na wspólnym rynku. Muszą one jednak sprostać wymaganiom techniczno - organizacyjnym oraz konkurencji na otwartym rynku. Trwający od kilku lat proces dostosowania polskich przepisów prawnych do prawa unijnego doprowadził do znacznego ujednoczenia regulacji dotyczących prowadzenia działalności w sektorze budowlanym, w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, przepisów podatkowych, regulacji dotyczących ochrony środowiska oraz przepisów BHP. Polskie przedsiębiorstwa będą mogły konkurować o zamówienia publiczne, starać się o dofinansowanie w ramach środków pomocowych UE. Ważnym aspektem przy podejmowaniu działalności gospodarczej w Unii jest problem uznawania kwalifikacji zawodowych. Unia Europejska przywiązuje również dużą wagę do kwestii bezpieczeństwa wyrobów, co znajduje odzwierciedlenie w dyrektywie o wyrobach budowlanych. Wyroby budowlane muszą mieć takie właściwości, aby prawidłowo zaprojektowane i wykonane budynki spełniały wymagania podstawowe, określone w dyrektywie. Szczegółowe wymagania, zawarte w zharmonizowanych normach i aprobatkach technicznych Unii Europejskiej, zostały przeniesione do polskich norm.

Chartered Institute of Building

<http://www.ciob.org.uk>
Englemere
Kings Ride
Ascot SL5 7TB
Wielka Brytania
tel 01344 630700
e-mail: reception@ciob.org.uk

The Energy & Environmental Building Association (EEBA)

<http://www.eeba.org>
10740 Lyndale Avenue South,
Suite 10W, Bloomington,
Wielka Brytania
e-mail: information@eeba.org

Association of European Building Surveyors

<http://www.aeebc.org>
Great George Street ,12
SW1P 3AD London
Wielak Brytania
tel: +44 (0) 207 222 7000
fax: +44 (0) 207 334 3844
e-mail: aeebc@rics.org.uk

The EAPPM

The European Association of Product and Process Modelling in the Building Industry

<http://eappm.bau.tu-dresden.de>
Technische Universität Dresden
Institut für Bauinformatik
D-01062 Dresden
e-mail: eis@cib.bau.tu-dresden.de

The European Council for Construction Research, Development and Innovation

<http://www.eccredi.org>
Boulevard Poincaré 79
B-1060 BRUSSELS
tel : (32) 2 716 42 11 - (32) 2 655 77 11
fax : (32) 2 725 32 12 - (32) 2 653 07 29
e-mail : info@eccredi.org

Krajowa Izba Budownictwa

Warszawa, ul. Marszałkowska 82

Polska Federacja Izb Budownictwa

00-517 Warszawa, ul. Marszałkowska 82

Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa

00-050 Warszawa, ul. Świętokrzyska 14,
piętro II, pokój 232

Urząd Dozoru Technicznego

02-353 Warszawa, ul. Szczęśliwicka 34

Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT

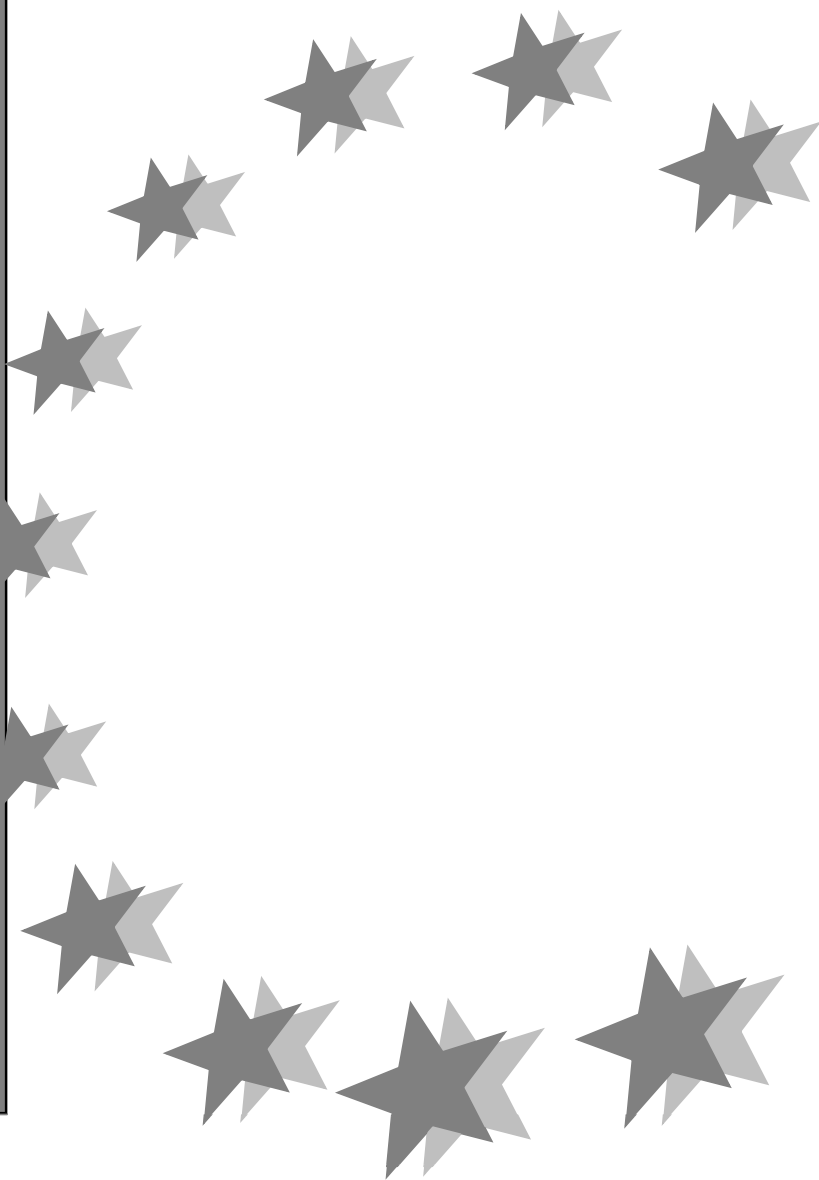
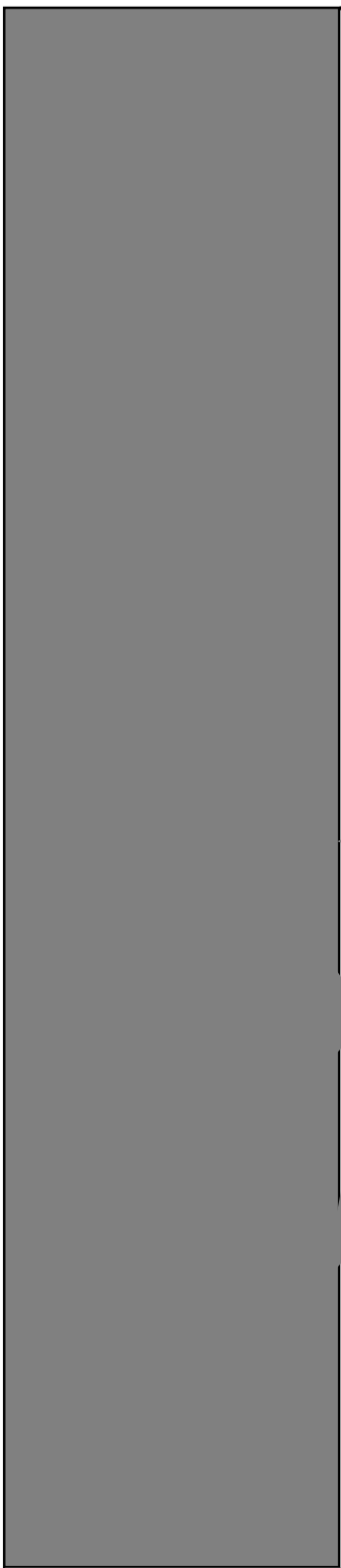
00-430 Warszawa, ul. Czackiego 3/5

Główny Urząd Nadzoru Budowlanego

00-926 Warszawa, ul. Krucza 38/42

Adresy organizacji branżowych

ITB Instytut Techniki Budowlanej

00-950 Warszawa, ul. Filtrowa 1

Klub Polskie Forum ISO 9000

00-699 Warszawa, ul. Kłobucka 23 a

PCBC Polskie Centrum Badań i Certyfikacji

00-699 Warszawa, ul. Kłobucka 23 a

centrala, tel. (22) 857 99 16; Biuro ds. Certyfikacji, tel. 647 07 22

fax 647 12 22, 647 11 09

Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa

00-050 Warszawa, ul. Świętokrzyska 14

Dyrektywa Rady 89/106/EEC o wyrobach budowlanych (DWB), wraz ze zmianami wprowadzonymi dyrektywą 93/68/EEC

Dyrektywa Rady 92/57/EWG z dnia 24 czerwca 1992 dotycząca wdrożenia minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach

Dyrektywa 2000/35/CE dotycząca walki z opóźnieniami w płatnościach w transakcjach handlowych

Dyrektywa 93/37/EWG, dotycząca koordynacji procedur przyznawania zamówień publicznych na roboty budowlane

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane

Ustawa z 27 marca 2003 r. o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz o zmianie niektórych ustaw

Ustawa z 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2002 nr 166 poz. 1360)

Rozporządzenie ministra infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, (Dz.U. z 2003 nr 120 poz. 1126)

Rozporządzenie ministra infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie: bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu robót budowlanych (Dz.U.z 2003 nr 47 poz 401)

Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 5 sierpnia 1998 r. w sprawie aprobat i kryteriów technicznych oraz jednostkowego stosowania wyrobów budowlanych (Dz.U. z 1998 nr 107 poz. 679)

Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 31 lipca 1998 r. w sprawie systemów oceny zgodności, wzoru deklaracji zgodności oraz sposobu znakowania wyrobów budowlanych dopuszczanych do obrotu i powszechnego stosowania w budownictwie (Dz.U. z 1998 nr 113 poz. 728)

Rozporządzenie ministra infrastruktury z dnia 2 grudnia 2002 r. w sprawie systemów oceny zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu ich oznaczania znakowaniem CE (Dz.U. z 2002 nr 209 poz. 1779)

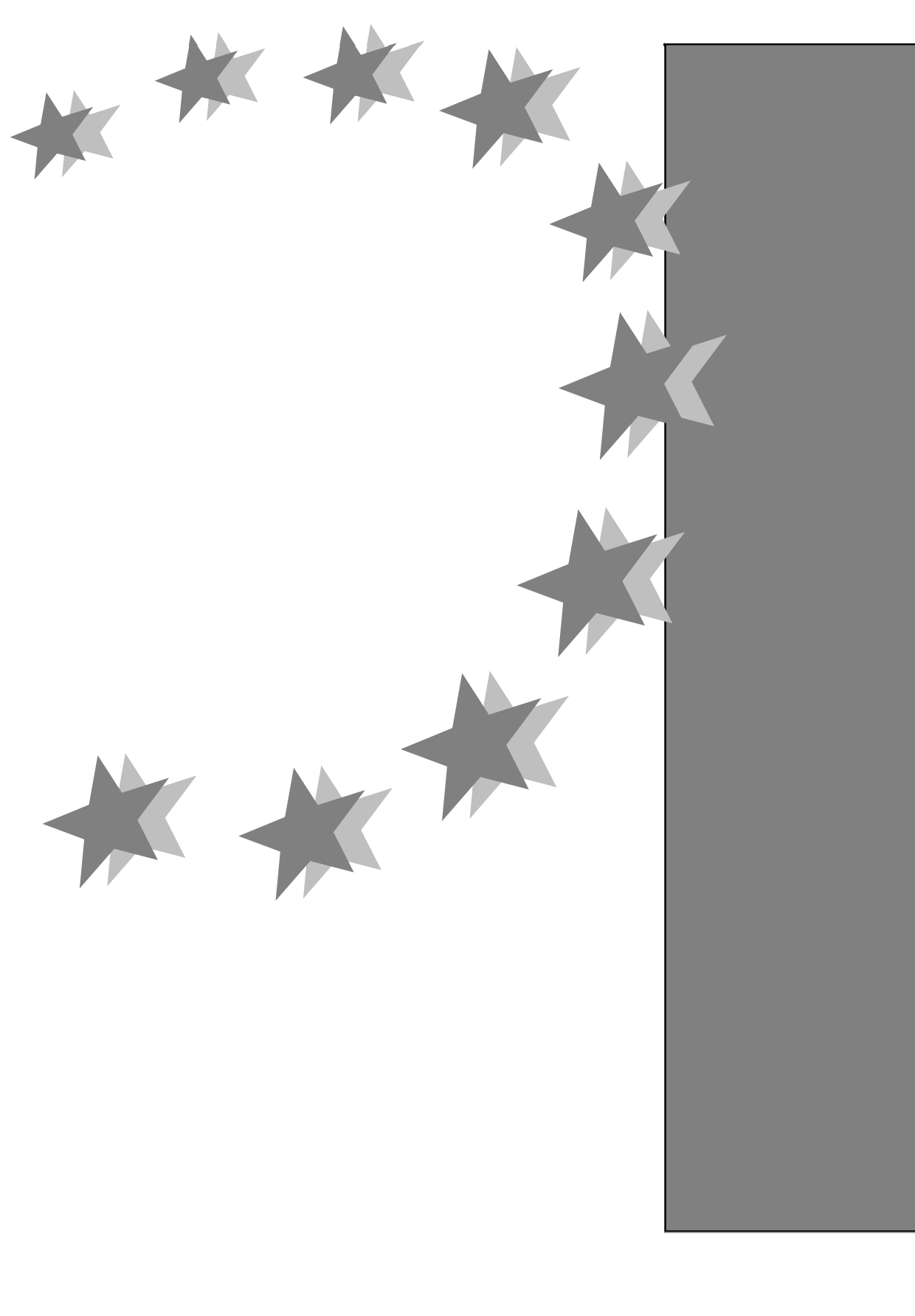
Rozporządzenie z dnia 24 lipca 1998 w sprawie określenie wykazu wyrobów budowlanych nie mających istotnego wpływu na spełnianie wymagań podstawowych oraz wyrobów wytwarzanych i stosowanych według uznanych zasad sztuki budowlanej (Dz. U. z 1998 nr 99 poz. 637)

Źródła informacji

1. Wykaz aktów prawnych obowiązujących w UE i Polsce

Kobylecki K., *Implementacja wymagań Unii Europejskiej dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowach w przepisach krajowych*, „Bezpieczeństwo i Ochrona Zdrowia” nr 6/2002

„*Materiały budowlane*”, materiały szkoleniowe dostępne na stronach www BKKK, zrealizowane ze środków Phare - Program PRAQ III: http://www.bkkk-cofund.org.pl/plwin/phare/praq_szkolenia.html

Michalak J., *Certyfikacja wyrobów budowlanych*, „Dziennik Budowy - Serwis Informacyjny” (dostępny: <http://dziennik.dziennikbudowy.pl/Ekspres.nsf/0/9F21E2A8771C59FEC1256BF7002B259D?OpenDocument&Start=1&Count=1000&ExpandView&View=n&Cat=tt>)

Przymanowski M., Wiśniewski A., *Prawo budowlane w Unii Europejskiej*, (dostępny na stronie WWW RCIE Łódź: http://www.rcie.lodz.pl/docs/Prawo_budowlane_w_Unii_Europejskiej.doc)

Reduch-Widelska B., *Polskie przedsiębiorstwa budowlane w Unii Europejskiej*, Strona Izby Projektowania Budowlanego: http://www.ipb.org.pl/pliki/06_2003/referat_barbara_reduch_widelska.rtf

Skwirczyński M., *Budownictwo - stawki VAT w prawie wspólnotowym i ich wdrażanie przez kraje unijne*: (dostępne: http://www2.gazeta.pl/firma/2,31455,,,8211639,P_INFO-REXT.html)

Siemieńska M., *Harmonizacja polskich przepisów i norm budowlanych w trakcie akcesji do Unii Europejskiej*, PARP, Warszawa 2002 (dostępne: www.parp.gov.pl/przewodnik/4dz.7.doc)

Komisja Europejska - branża budowlana: www.europa.eu.int/comm/enterprise/construction/index.htm

Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa: www.zgpzibt.org.pl Urząd Dozoru Technicznego: www.udt.gov.pl

Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast: www.umirm.gov.pl

Polski Komitet Normalizacyjny: www.pkn.gov.pl

Europejski Komitet Normalizacyjny: www.cenorm.be

Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna ISO: www.iso.com

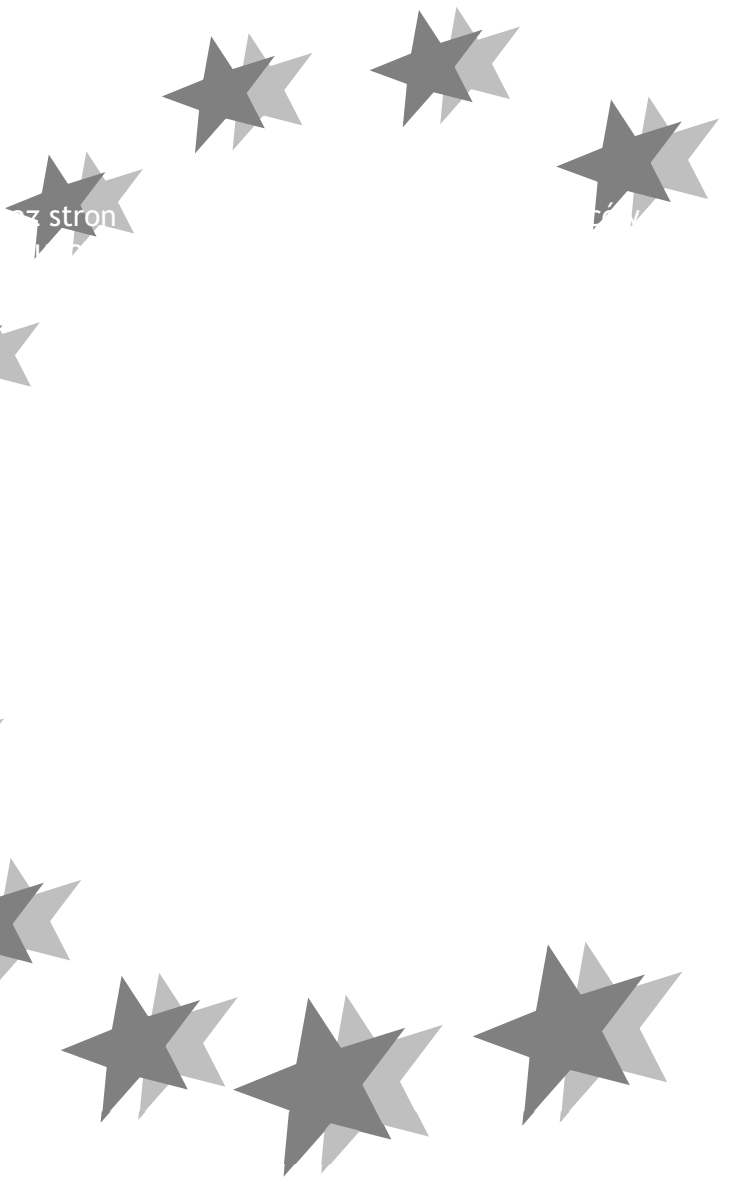
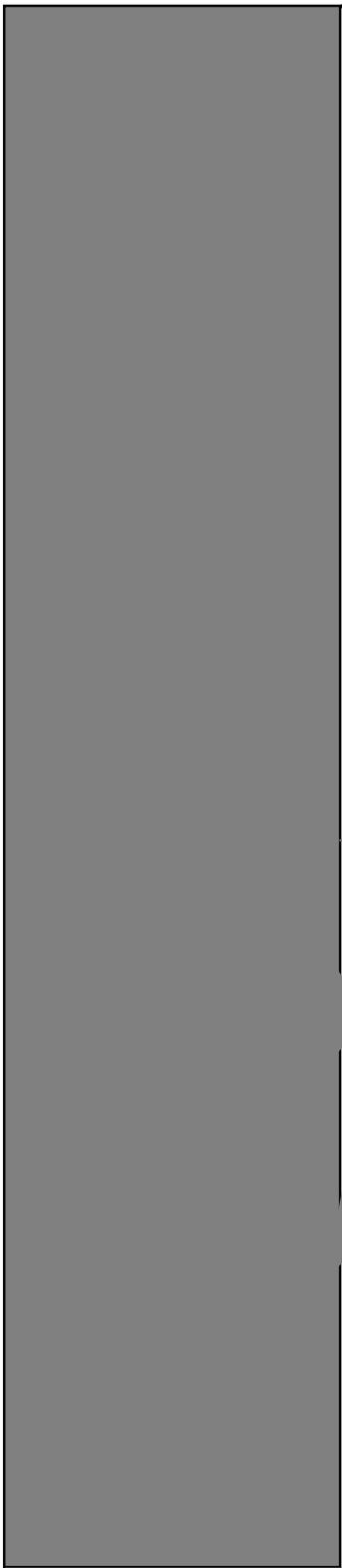
CEN - European Committee for Standardization: www.cenorm.be

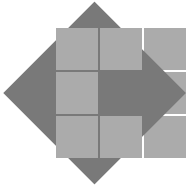
CENELEC - European Committee for Electrotechnical Standardization: www.cenelec.be

2. Bibliografia

3. Wykaz stron www przydatnych dla przedsiębiorców branży budowlanej

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) jest państwową osobą prawną powołaną w 2001 roku. Podlega Ministrowi Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Celem działania Agencji jest udział w realizacji programów rozwoju gospodarki, w szczególności w zakresie wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), eksportu, wykorzystania nowych technik i technologii, a także tworzenia nowych miejsc pracy, przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich.

Cel ten jest realizowany m.in. przez świadczenie usług doradczych i eksperckich dla przedsiębiorców, osób bezrobotnych, organów administracji rządowej oraz samorządowej, a także udzielanie dotacji i pożyczek przedsiębiorcom oraz dotacji instytucjom wspierającym przedsiębiorczość. Ponadto PARP ułatwia MSP dostęp do wiedzy poprzez organizowanie szkoleń i otwartych targów, wydawanie poradników oraz prowadzenie punktu informacyjnego w siedzibie Agencji.

Najpopularniejszą formą wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw przez PARP są **dotacje**. Dotacja jest bezzwrotną pomocą finansową. Zazwyczaj jest to **refundacja kosztów**, które przedsiębiorca poniósł.

Aby uzyskać bezzwrotną pomoc finansową trzeba spełnić następujące warunki:

- być małym lub średnim przedsiębiorcą*,
- mieć siedzibę na terenie Polski,
- być bezpośrednio odpowiedzialnym za przygotowanie projektu i za nadzór nad jego realizacją,
- posiadać odpowiednie środki finansowe zapewniające płynną i terminową realizację działań.

* W rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.), a w szczególności Art. 2, Art. 54, Art.55.

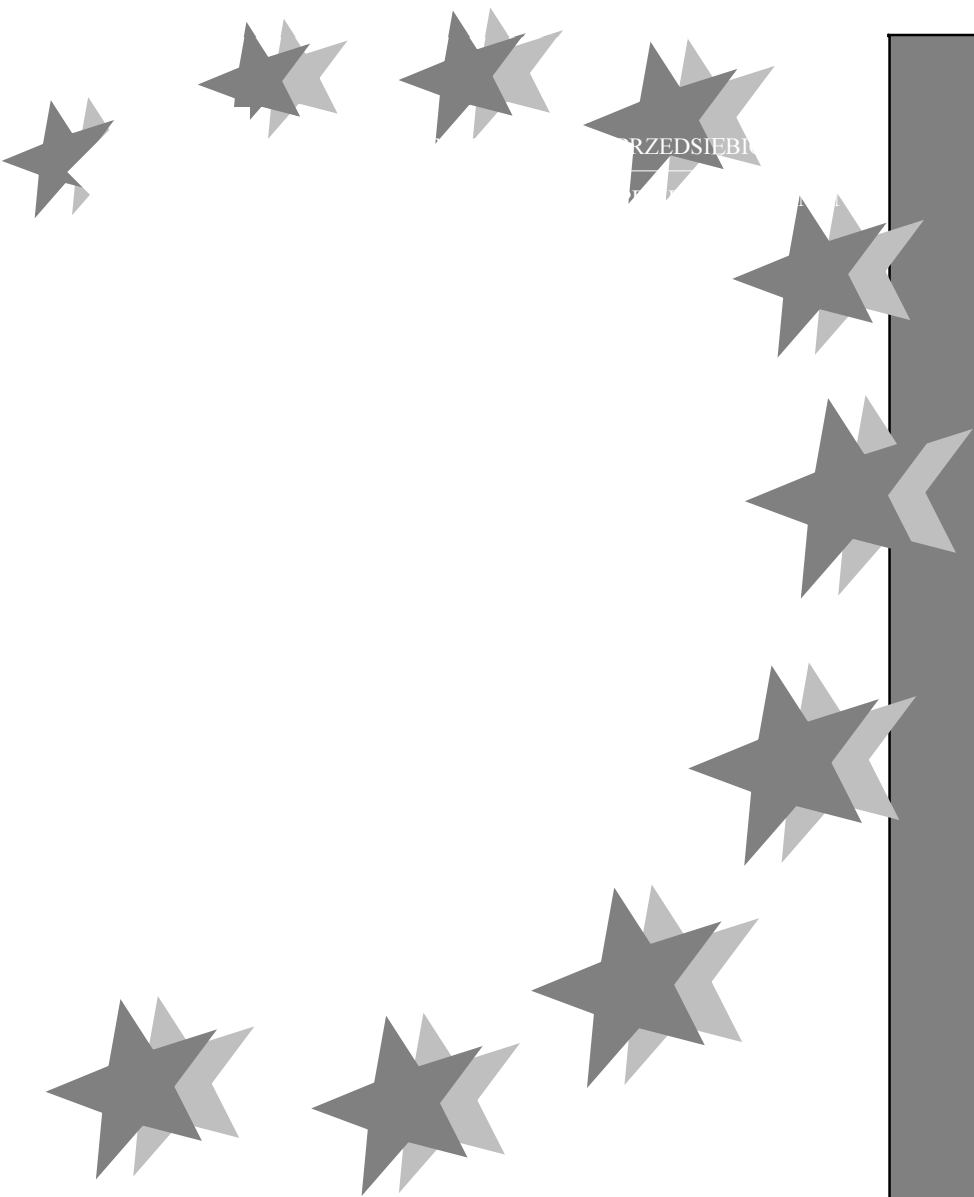
1. Zgłosić się do jednej z **16 Regionalnych Instytucji Finansujących** lub najbliższego **Punktu Konsultacyjno - Doradczego**, gdzie otrzymają Państwo **bezpłatnie** wszystkie niezbędne informacje oraz wymagane formularze. Można też pobrać dokumenty ze strony internetowej PARP. Na początku prosimy zapoznać się z **Wytycznymi dla Wnioskodawców**.

Dotacje i inne formy wsparcia MSP

Co zrobić, aby dostać dotację z programów PHARE?

RZEDSIĘBI

2. **Wybrać akredytowanego wykonawcę** i podpisać z nim umowę, jeśli dotacja ma obejmować usługi doradczo - szkoleniowe. Lista Wykonawców jest dostępna na stronie internetowej www.parp.gov.pl lub w siedzibie każdego RIF.
  3. **Wypełnić wnioski i złożyć go w wymaganym terminie w Regionalnej Instytucji Finansującej** właściwej dla danego województwa. Przyznanie dotacji następuje po zaaprobowaniu wniosku przez Komisję. Pomoc finansowa w ramach programów dotacji PHARE 2000 i PHARE 2001 jest **refundacją części kosztów**, które zostaną poniesione w trakcie realizacji działań przez przedsiębiorcę.
-
- Regionalne Instytucje Finansujące (RIF) lista adresowa na stronie internetowej PARP pod adresem: <http://www.parp.gov.pl>
  - Punkty Konsultacyjno - Doradcze - listę punktów posiada każdy RIF oraz jest ona dostępna na stronie internetowej PARP pod adresem: <http://www.parp.gov.pl>

Gdzie szukać szczegółowych informacji i pomocy
w przygotowaniu wniosku?

